

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

**Збірник тез доповідей
ПІДСУМКОВОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ КУРСАНТІВ, СЛУХАЧІВ
І СТУДЕНТІВ**

Секція №1

Військові науки

([http:// nangu.edu.ua](http://nangu.edu.ua))

*22 березня 2018 року
м. Харків*

Оргкомітет конференції

Голова оргкомітету – перший заступник начальника Національної академії з навчально-методичної та наукової роботи полковник **Морозов О.О.**

Відповідальний секретар оргкомітету:

науковий співробітник науково-організаційного відділу **Бондаренко О.В.**
(057-739-26-68, 4-68)

Члени оргкомітету:

начальник науково-дослідного центру полковник **Приходько І.І.**;
начальник навчально-методичного центру полковник **Тробюк В.І.**,
начальник факультету №1 полковник **Овчаренко В.В.**;
начальник факультету №2 полковник **Єманов В.В.**;
начальник факультету №3 полковник **Павлов С.П.**;
начальник факультету №4 полковник **Іщенко С.О.**;
заступник начальника Київського факультету з навчально-методичної та наукової роботи підполковник **Белай С.В.**,
начальник відділу по роботі з особовим складом полковник **Драган Ю.А.**;
начальник відділу родів військ та служб полковник **Держач О.В.**;
начальник науково-організаційного відділу підполковник **Морозов І.Є.**

Адреса оргкомітету: 61001, м. Харків, майдан Захисників України, 3, Національна академія Національної гвардії України, науково-організаційний відділ.

Контактні телефони: 057-739-26-02, 057-739-26-68.

Електронна адреса: nov_nangu@ukr.net

Доповіді відтворені безпосередньо з авторських оригіналів. За достовірність представлених результатів відповідальність несуть автори

Секція № 1. Військові науки

Керівник секції: кандидат військових наук, полковник **Башкатов Є.Г.**
Секретар секції: підполковник **Карпенко С.І.**

Тематика секції

- проблемні питання тактики дій підрозділів Національної гвардії України;
- правові і організаційні аспекти організації служби з охорони громадського порядку;
- проблемні питання застосування Національної гвардії України при проведенні спеціальних операцій;
- науково-методичне забезпечення підготовки органів управління, частин, підрозділів Національної гвардії України до службово-бойового застосування;
- результати наукових досліджень з удосконалення форм і способів службово-бойової діяльності та будівництва Національної гвардії України;
- методологічні аспекти наукових досліджень з організації взаємодії органів управління і підрозділів Національної гвардії України з правоохоронними органами та іншими військовими формуваннями при виконанні службово-бойових завдань;
- актуальні проблеми бойового забезпечення підрозділів Національної гвардії України.

УДК 455.5

Багниук Д.В., курсант 215 навчальної групи курсу № 4 факультету № 1 Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Халеп В.В.**, старший викладач-начальник ПДС кафедри № 3 факультету Національної академії Національної гвардії України, полковник

ОСОБЛИВОСТІ БОЮ У ГІРСЬКО-ЛІСОВІЙ МІСЦЕВОСТІ

Гірська підготовка є одним з основних предметів навчання для курсантських груп спеціального призначення та забезпечує підготовку їх до практичного виконання службово-бойових (бойових) завдань у гірсько-лісовій місцевості. Також вона є засобом придбання особистих якостей, знань та досвіду, дуже необхідних військовослужбовцю Національної гвардії України для успішних дій в складних та небезпечних умовах гірської місцевості.

При діях у гірсько-лісовій місцевості важливу роль грає, як одиночна підготовка військовослужбовця так і дії у складі “зв’язки”, підрозділу.

1. Бойовий порядок відділення із урахуванням розподілу на “зв’язки”:

- розподіл відділення на “зв’язки” з урахуванням різноманітних факторів, елементами бойового порядку відділення можуть бути: перша “зв’язка” (“трійка”), друга “зв’язка” (“трійка”), третя “зв’язка” (“трійка”);

- варіант складу “зв’язки” може бути наступним: 1-а – старший стрілець (старший групи), два стрільця; 2-а – стрілець (старший групи), кулеметник, стрілець; 3-я – командир відділення, гранатометник, стрілець-помічник гранатометника, снайпер;

- розподіл відділення на “зв’язки” дозволяє особовому складу долати складні гірські перешкоди (скелі, льодовики, складні високогірних перевали, бурхливі гірські ріки і ін.), створити більш гнучкий та розосереджений бойовий порядок, підвищити ефективність вогневого ураження противника і живучість, як кожного військовослужбовця, так и підрозділу, забезпечує взаємну підтримку і прикриття вогнем на полі бою, веденні розвідки, у ході здійснення маневру.

2. Завдання, прийоми та способи дій військовослужбовці у складі “зв’язки” щодо дій на гірсько-лісовій місцевості у наступі:

- дії відділення при виконанні службово-бойових завдань у складі “зв’язки” застосовуються, як правило, для подолання різних гірських перешкод (трав’янистих схилів, осипів скельних ділянок, льодових і сніжних схилів, гірських рік, каньйонів і ін.), для ведення розвідувально-пошукових та рейдових дій; для ведення ближнього бою; дій в обхідних загонах, щодо захоплення гірських перевалів, висот; дій в ході наступу на роз’єднаному напрямку, використовувати переваги гірської місцевості для потайного виходу у фланг і тил противнику; при наступі у глибині, на поспішно зайняту оборону противника, при веденні боїв у ході переслідування невеликих груп противника та в інших сприятливих умовах обстановки;

- з виходом на рубіж переходу в атаку, особовий склад “зв’язки” по команді командира відділення, використовуючи підтримку вогнем рішучою атакою знищує вказаного противника;

- у ході знищення окремих дрібних груп в глибині оборони чи в тилу противника, за рішенням командира роти (взводу), “зв’язки” можуть виконувати різні за характером завдання;

- одній із “зв’язок” може бути відведена роль **маневрової групи** (наприклад, першій “зв’язки”), а двом іншим – роль **вогневих груп** (другій та третій “зв’язці”).

- завдання **маневрової групи** полягає у тому, щоб, використовуючи складки гірської місцевості (місцеві предмети), зблизитися з противником на якомога меншу відстань, зайняти вигідне положення для атаки та у взаємодії із вогневими групами (вогневою групою) знищити його (чи захопити у полон);

- **вогневі групи** призначені для підтримки вогнем дій маневрової групи шляхом ведення прицільного вогню по виявленим вогневим засобам противника з постійною зміною вогневих позицій;

- атака противника здійснюється, як правило, наступним способом. Вогневі групи (або одна із них) відвертають увагу противника та сковують його дії на одному із напрямків, а, тим часом, маневрова група непомітно просувається на один із його флангів чи у тил;

- з виходом до об’єкту атаки, маневрова група осліплює димами та закидає противника гранатами і, у взаємодії із вогневими групами, одночасною атакою у фланг чи тил знищує його (захоплює в полон).

- метою забезпечення стійкого і прихованого управління та підтримання постійної взаємодії між особовим складом “зв’язок”, підрозділу, встановлюються додаткові сигнали управління, які подаються жестами рук, свистками, положенням зброї, тощо.

3. Завдання, прийоми та способи дій військовослужбовці у складі “зв’язки” щодо дій на гірсько-лісовій місцевості в обороні:

- при діях в обороні, склад “зв’язок” може бути таким, як і у наступі.

- кожному військовослужбовцю вказуються 2-3 вогневі позиції, які необхідно змінювати після декількох черг (пострілів) та сектори стрільби-основний і додатковий, які повинні перекриватися не менше ніж на 10-15 градусів (170-250 тисячних), створюючи зону суцільного вогню; сектор обстрілу для кулеметника в обороні – до 120 градусів, для автоматника до 40 градусів.

- щоб зменшити ймовірність знищення БМП (БТР) та танків вогнем ПТКР, для кожної одиниці бойової техніки обладнуються 1-2 укриття (за зворотними схилами висот, у ярах, у лісі, тощо).

Кожній бойовій машині призначаються 2-3 вогневі позиції (на найбільш небезпечних напрямках наступу противника). При цьому, із кожного укриття необхідно готувати вихід на вогневі позиції не менше ніж по двох маршрутах.

ТАКИМ ЧИНОМ: виконання службово-бойових завдань у гірсько-лісовій місцевості вимагає від особового складу високої дисциплінованості, великої

фізичної витривалості, сили волі, спостережливості; уміння орієнтуватися в горах; безстрашності, високого почуття військового товариства; знання характеристик гірського рельєфу місцевості; уміння прогнозувати погоду і переборювати різні гірські перешкоди; твердих знань і виконання правил страховки і самостраховки; дбайливого відношення до особистого і колективного гірського спорядження та вмілого його використання, а також використання тактики дрібних підрозділів і в першу чергу “зв’язок”.

УДК 623.618.623

Башкатов Є.Г., кандидат військових наук, начальник кафедри тактики факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, полковник; **Федяй О.А.**, курсант 313 навчальної групи курсу № 5 факультету № 2 (інженерно-технічного) Національної академії Національної гвардії України, солдат

БОРОТЬБА З БЕЗПЛОТНИМИ ЛІТАЮЧИМИ АПАРАТАМИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ

Всі нині існуючі і ті що стоять на озброєнні військ системи зенітно-ракетного і зенітно-артилерійського озброєння були сконструйовані і орієнтовані на боротьбу з повітряними цілями малих, середніх і великих розмірів. Розрахунки вогневих можливостей проводилися для ЗПН з ЕПР від 1 м^2 (ЕПР типового винищувача) і більш для ЗРК і ЗАК перших поколінь.

Потім стали створюватися системи ЗРК, ПЗРК, ЗПРК та інш. для ураження малорозмірних цілей, що мають значення ЕПР від $0,1 \text{ м}^2$ до 1 м^2 . Сьогодні ж ми маємо БПЛА з ЕПР на два-три порядки менше, ніж ЕПР типового винищувача, тому показники розвідувальних і вогневих можливостей боротьби з такими ЗПН значно знижуються (чи не в тій же пропорції).

Так, наприклад, розрахункові дальності виявлення малорозмірних БПЛА радіолокаційними станціями, що знаходяться на озброєнні формувань ППО, при різних значеннях ЕПР БПЛА складають:

РЛС метрового діапазону – 8-14 км для БЛА з ЕПР близько $0,1 \text{ м}^2$ і $0,1-1,5 \text{ км}$ для БПЛА з ЕПР, що дорівнює $0,01 \text{ м}^2$;

РЛС дециметрового діапазону – 9-16 км (ЕПР = $0,1 \text{ м}^2$) і 0,8-2,0 км (ЕПР = $0,01 \text{ м}^2$);

РЛС сантиметрового діапазону – 12-25 км і 1,4-2,8 км відповідно.

Значно прозаїчніше йде справа з фактичними дальностями виявлення малорозмірних БЛА. Якщо розрахункові та полігонні дальності виявлення БПЛА з ЕПР = $0,1 \text{ м}^2$ практично збігаються, то для БПЛА з ЕПР = $0,01 \text{ м}^2$ фактичні дальності виявлення наближаються до нульових значень. Аналогічними розвідувальними можливостями володіють і станції розвідки, наявні в складі ЗРК, ЗАК і ЗПРК.

Висновок очевидний: традиційні методи радіолокації, які реалізовані в сучасних зенітних системах озброєння, не в змозі забезпечити надійне своєчасне виявлення малорозмірних БПЛА з надзвичайно малими значеннями ЕПР.

Крім того, в умовах застосування противником різних завад засобам розвідки, виявиться, що навіть ці невисокі розвідувальні можливості значно зменшаться. Ці дальності виявлення не забезпечують участі пунктів управління (командних пунктів) в процесі управління вогнем угруповань ППО при організації і веденні обстрілу малорозмірних БПЛА.

БПЛА з ЕПР = 0,01 м² засобами розвідки і СОЦ ЗРК (ЗРС) військ ППО виявлятися взагалі не будуть.

Інші роди військ, що мають у своєму розпорядженні різні РЛС, призначеними для ведення розвідки місцевості, спостереження за пересуванням особового складу і техніки на бою, наведення автоматичної зброї на ціль в умовах обмеженої видимості, розвідки артилерійських позицій противника, коригування вогню власної артилерії (в тому числі за координатами розривів артилерійських снарядів. Можливості таких РЛС щодо виявлення малорозмірних БПЛА з ЕПР 0,01 м² становлять від 3,5 до 12 км.

Таким чином, наявні сьогодні на озброєнні традиційні РЛС розвідки практично нездатні проводити ефективно виявлення малорозмірних малоскоростної повітряних цілей типу БПЛА навіть в умовах обстановки коли відсутності різноманітні завади. Розробляються перспективні РЛС, призначені для вирішення цього завдання, які будуть здатні виявляти цілі подібного класу на дальностях, що не перевищують 3-8 км на висотах їх польоту 100-300 м і 10-20 км на висотах до 1000 м.

Отримані дальності виявлення можуть бути задовільними для забезпечення своєчасного відкриття вогню і ведення ефективної стрільби по БПЛА перспективними зенітними засобами з часом реакції, що не перевищують декількох секунд.

УДК 355.422.23

Власюк В.В., викладач кафедри тактики факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, майор; **Кириллов Д.В.**, курсант 247 навчальної групи курсу № 2 факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, солдат

РЕКОМЕНДАЦІЇ КОМАНДИРУ ВІДДІЛЕННЯ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ОЗБРОЄННЯ ПІДРОЗДІЛУ В ОБОРОНІ

Суспільно-політична ситуація у державі набула кризового стану. Для врегулювання подій на сході України влада була вимушена перейти до крайніх

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

22 березня 2018 р., м. Харків

заходів – запровадження антитерористичної операції (АТО). З метою проведення стабілізаційних заходів, до проведення АТО були залучені підрозділи та частини Національної гвардії України (НГУ) та інші силові структури за призначенням. Військові частини і підрозділи НГУ залучаються до виконання відомих службово-бойових завдань (СБЗ) на оперативно-тактичній системі блокпостів (БП) і опорних пунктів взводів (ВОП).

Опорний пункт взводу – ділянка місцевості, яка підготовлена до ведення оборони, обладнана в інженерному відношенні і зайнята взводом для виконання бойового завдання.

Оборонний бій – вид загальновійськового бою, який ведеться з метою відбиття наступу противника, завдання йому максимальних втрат, утримання важливих районів (рубежів, об'єктів) місцевості і створення сприятливих умов для переходу в наступ або ведення інших дій.

Взвод обороняє опорний пункт по фронту до 400 м і до 300 м у глибину. Проміжки між опорними пунктами взводів можуть бути до 300 м.

Опорний пункт взводу складається з бойових позицій відділень і доданих підрозділів; вогневих позицій БТР та інших вогневих засобів; позиції групи управління і вогневої підтримки; місця розташування групи бойових машин, місця розташування запасу боєприпасів і місця збору поранених, траншеї і ходів сполучення.

Позиції відділень розміщують в одній траншеї з інтервалом 50 м між ними. При побудові бойового порядку взводу у дві лінії позиція одного з відділень може облаштуватися у глибині опорного пункту (на другій лінії) на відстані 100-200 м за траншеєю.

У бойовому наказі на оборону під час постановки завдань командир взводу вказує відділенням: бойовий склад, завдання щодо відбиття атаки противника і його знищення, бойові позиції, смуги вогню і додаткові сектори обстрілу; основні і запасні (тимчасові) вогневі позиції БТР, їх основні і додаткові сектори обстрілу з кожної позиції, ділянки зосередженого вогню взводу і ділянки вогню в них відділень.

У типовому відділенні дев'ять військовослужбовців, із них два – екіпаж БТР, сім – десант. Існує п'ять варіантів розміщення на вогневих позиціях військовослужбовців екіпажу БТР відділення, враховуючи те, що гранатометник та його помічник розглядаються як єдиний розрахунок.

Гранатомет є основним вогневим засобом для знищення броньованої техніки противника. У Бойових статутах розподілення особового складу покладається на досвід командира. Досвід командира, особливо бойовий, може бути обмежений або відсутній зовсім. Тому, вибір вогневої позиції гранатометника та його помічника є однією із головних та актуальною задачею для командира відділення враховуючи тактико-технічні характеристики РПГ-7В, положення самого відділення у бойовому порядку та вимог до лінійно-просторових показників взводу та його сусідів в обороні.

Отже, виникає необхідність розроблення рекомендацій командирів відділення щодо підвищення ефективності застосування озброєння підпорядкованого підрозділу за рахунок раціонального розміщення військовослужбовців на вогневих позиціях в обороні.

УДК.355.426.4: 351.742

Гавриленко Д.М., курсант 224 навчальної групи, факультету № 1 Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Ковальов І.В.**, кандидат військових наук, доцент кафедри № 3 факультету № 1 Національної академії Національної гвардії України, полковник

ТАКТИЧНІ ПРИЙОМИ ТА ПОРЯДОК ДІЙ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПРИПИНЕННЯ МАСОВИХ ЗАВОРУШЕНЬ

Розглянуто порядок виконання завдань з припинення масових заворушень та стабілізаційних дій при вчиненні учасниками масових заходів правопорушень відповідно до практик аналогічних підрозділів європейських країн та правоохоронних підрозділів в миротворчих місіях ООН.

Національна гвардія України є військовим формуванням з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України і призначено для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки. Однією із основних функцій Національної гвардії України є участь у забезпеченні громадської безпеки та охороні громадського порядку під час проведення зборів, мітингів, походів, демонстрацій та інших масових заходів, що створюють небезпеку для життя та здоров'я громадян.

Під час виконання завдань підрозділами встановити для кожного свою зону відповідальності з охорони громадського порядку і підвищити самостійність, мобільність та автономність дій. Підготовку підрозділів до припинення масових заворушень здійснювати поетапно: спочатку у складі дрібних підгруп, потім відділень, взводів, і в складі роти. Готувати взвод і роту як самостійну автономну тактичну одиницю.

Тактику дій адаптувати до етапів протікання масових заворушень. Відходити від контактного способу витіснення натовпу. Використовувати переважно безконтактний спосіб та дії рейдових (маневрених) груп проти розрізненого і розподіленого по різних ділянках місцевості (вулицях) натовпу.

У разі залучення військовослужбовців Національної гвардії до виконання

завдань з охорони громадського порядку застосування спеціальних засобів здійснюється відповідно до статті 45 Закону України “Про Національну поліцію”.

Спеціальні засоби застосовувати згідно Постанови Кабінету Міністрів від 25 грудня 2017 року № 1024 “Про затвердження переліку та Правил застосування спеціальних засобів військовослужбовцями Національної гвардії України під час виконання службово-бойових завдань”, комплексно, з витримкою необхідної безпечної дистанції (40-50 м) і забезпечення відповідного впливу на правопорушників. Шиккування бойових порядків здійснювати з урахуванням необхідної глибини для висування резервів й здійснення перегрупування.

Пропонується розглянути комбінації та варіанти використання автомобільної техніки із розрахунку: взвод 25 правоохоронців: один автобус типу «Богдан», один автобус типу «Атаман», один КраЗ-5233 Н2 (вахтовий), три ГАЗ-2551 типу АП, один (три) броньований автомобіль. Рота 78 правоохоронців (62 правоохоронці залучаються для виконання завдань): один ГАЗ-2551 типу АП (командна машина командира роти), для трьох взводів (два повних та один не повний), передбачити окремий автомобіль для перевезення додаткового майна за необхідністю, розглянути питання щодо надання броньованого (або декількох) автомобілів.

Golubok M., Associate Professor of Faculty tactics №1 (command and staff) of the National Academy of the National Guard of Ukraine, Lt.Colonel; **Litvin S.**, cadet of 214 academic faculty №1 (command and staff) of the National Academy of National Guard of Ukraine, Sold

CURRENT ISSUES OF ARMY REFORMING TO NATO STANDARDS

Cooperation between Ukraine and NATO is developing very strongly, although there are some questions. The main of them relates to compliance with NATO standards. To unify the armed forces of the 28 NATO member states there are adopted the so-called standardization agreements (STANAG), which allow the most effective exercise joint control of capabilities of the armed forces, joint operations and missions, combat training, equipment armies, development and production of weapons and military equipment.

The reforming of the army according to NATO standards is very relevant theme for Ukraine, and today, in war - especially. This is the process, in which will increase the combat capability of our armed forces, and with it - the defense of the whole country. Implementation of NATO standards in combat training and the training of officers and sergeant's staff will enable to significantly raise the level of combat

readiness of the Ukrainian army. It will allow not only to learn a tremendous experience of the best armies in the world, but also to achieve compatibility with them. Interoperability - it is primarily proficiency in English, the practical use of the Alliance adopted doctrines and procedures, and then implementing logistical standards, particularly in arms.

The transition to NATO standards is not a panacea for all the problems that have accumulated in the army during its existence. But with their reasonable implementation, with using the experience and assistance of the Alliance, they will definitely help to create in Ukraine a truly combat-ready force capable of defending their country.

УДК 351.75

Жалко В.О., курсант Київського факультету Національної академії Національної гвардії України; **Колюшева О.С.**, кандидат юридичних наук, викладач-методист (з мовної підготовки) Київського факультету Національної академії Національної гвардії України

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ В УКРАЇНІ

Система протидії тероризму в Україні в цілому відповідає стандартам розвинених країн і дозволяє достатньо ефективно протидіяти відповідним злочинним проявам.

Водночас нові гібридні виклики і загрози, що постали перед нашою державою, свідчать про необхідність подальшого удосконалення державної системи протидії тероризму за такими напрямками: оновлення концептуальних засад; уточнення профільної нормативно-правової бази (у т. ч. щодо визначення окремих термінів, процедур тощо); удосконалення організаційного забезпечення (у т. ч. порядку взаємодії сил і засобів у рамках проведення АТО, інформаційного забезпечення, взаємодії з громадянами і суспільством тощо).

Тероризм глобалізується і його небезпека має тенденцію до зростання в усьому світі. Тероризм є однією з найгостріших проблем та загроз для світової спільноти у ХХІ столітті, яка негативно впливає як на різні сфери суспільного життя всередині держави, так і на різні аспекти міжнародних відносин.

Злочинна діяльність проти миру і безпеки людства, насамперед поширення міжнародного тероризму, загроза використання з терористичною метою ядерних та інших об'єктів на території України, небезпека техногенного, у тому числі ядерного та біологічного тероризму, комп'ютерний тероризм віднесені згідно ст. 7 Закону України «Про основи національної безпеки України» від 19 червня 2003 року до основних реальних та потенційних загроз національній безпеці України.

Всебічний аналіз причин тероризму дозволяє зробити прогноз про подальше

---

*Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.
22 березня 2018 р., м. Харків*

посилення агресивності, організаційно-тактичного потенціалу і професійного рівня міжнародних терористичних організацій за рахунок надбання досвіду проведення великомасштабних та зухвалих акцій, удосконалення спеціальної підготовки терористів як на власній території, так і за її межами, шляхом активного використання найманства, тісного змикання політичних терористичних структур зі злочинними співтовариствами, а також використання ними інших форм політичного протиборства. Ідеологічним прикриттям подібних акцій буде широке поширення політичних, релігійних, національно-визвольних гасел тощо.

Складовими елементами організаційно-правового механізму боротьби з тероризмом повинні бути: 1) суб'єкти, що уповноважені організовувати, забезпечувати і здійснювати боротьбу з тероризмом в усіх його проявах; 2) правові норми, які встановлюють порядок функціонування та взаємодії між елементами організаційно-правового механізму, а також повноваження суб'єктів, що уповноважені діяти від імені держави щодо знищення тероризму; 3) засоби і форми діяльності суб'єктів, спрямовані на блокування, нейтралізацію та знищення тероризму.

УДК.355.426.4: 351.742

Жумабоев Р.М., курсант 246 навчальної групи, факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України; **Белашов Ю.О.**, старший викладач кафедри управління повсякденною діяльністю Національної академії Національної гвардії України, підполковник

ОСОБЛИВОСТІ БОЙОВОЇ СЛУЖБИ З КОНВОЮВАННЯ

Національна гвардія України є військовим формуванням з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України і призначено для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки. Встановлено, що тимчасово до визначення на законодавчому рівні іншого суб'єкта виконання відповідних функцій Національна гвардія України продовжує здійснювати:

- конвоювання осіб, узятих під варту та/або засуджених до позбавлення волі, до Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, апеляційних судів з розгляду цивільних і кримінальних справ, місцевих загальних судів, перелік яких визначається Міністром внутрішніх справ України, та відповідних установ виконання покарань, попереднього ув'язнення (крім гауптвахт) та ізоляторів тимчасового тримання, а також охорону їх у залі суду;

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

22 березня 2018 р., м. Харків

- конвоювання осіб, узятих під варту та/або засуджених до позбавлення волі під час їх екстрадиції;

- участь у розшуку, переслідуванні і затриманні осіб, взятих під варту, осіб, засуджених до позбавлення волі або арешту, які втекли з-під варту.

Особливе конвоювання – конвоювання засуджених до довічного позбавлення волі, іноземних громадян, осіб без громадянства, особливо небезпечних злочинців у спеціальних вагонах та автомобілях від пунктів приймання до пунктів призначення.

Для конвоювання зазначених категорій осіб взятих під варту від військових частин та підрозділів конвоювання призначається особлива варта чисельність якої визначається характером виконуемого завдання і має бути не менше 4-х військовослужбовців при конвоюванні 1-2 осіб взятих під варту і не менше 5-ти військовослужбовців при конвоюванні 3-х осіб взятих під варту.

УДК 355.40

Карпенко С.І., старший викладач кафедри тактики факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, підполковник;
Нагорний Д.С., командир 255 навчальної групи курсу № 4 факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, старший сержант

ДІЇ РОЗВІДУВАЛЬНОГО ОРГАНУ, ЩОДО ПОРЯДКУ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРЗАСАДНИХ МАНЕВРІВ

Як свідчить досвід локальних війн і збройних конфліктів, що мали місце у світі за останні двадцять років, збройна боротьба охоплює не лише лінію зіткнення військ, але і усю глибину його бойових порядків. Поразка військ на усю їх глибину стала можливою не лише завдяки сучасним засобам ураження, до яких відноситься ракетна зброя і авіація, але і завдяки спеціальним діям розвідувальних підрозділів.

Одним із способів виконання спеціальних завдань розвідувальними підрозділами і іррегулярними (партизанськими, незаконними збройними) формуваннями є проведення засідок.

Профілактичні заходи контрзасідок це комплекс заходів що проводяться частинами і підрозділами, які спрямовані на зниження вірогідності проведення противником засідок на маршрутах руху військ.

Контрзасадний маневр це маневр силами (частиною сил) підрозділу і вогнем, під час нападу противника із засідки, з метою виходу з під його вогню або (чи) знищення засідки. Контрзасадний маневр проводиться підрозділом самостійно або з підтримкою приданих чи підтримуючих його підрозділів або вогневих засобів.

Під час здійснення пішого маршу. Ключ до перемоги в контр засадних діях полягає у контролі над ситуацією. Все залежить тільки від командира, його

здібностей швидко думати та приймати правильне рішення для вирішення ситуації, яка склалася, а також від рівня одиночної підготовки кожного розвідника та бойового злагодження всього підрозділу (групи).

Існує декілька способів проведення контр засадного маневру, які можуть проводитись окремо або в комплексі: відхід, обхід, атакуючі дії.

Під час відкриття вогню противником із засідки необхідно: відкрити вогонь із усіх видів зброї по ймовірних місцях розміщення вогневих засобів, спостерігачів – трасуючими або запалювальними боєприпасами. Вогонь необхідно вести довгими чергами (перший магазин, стрічка), створити так називаємий «вогневий еж», подавити вогнем противника. Командиру РД доповісти про потрапляння в засідку по особистій радіостанції та одночасно навідник (водій, механік-водій), повинен доповісти, старшому начальнику про потрапляння в засідку, визначеним коротким сигналом, використовуючи бортову радіостанцію, з точним визначенням свого місцязнаходження, що дозволить командуванню негайно (миттєво) прийти на допомогу.

При потраплянні в засідку необхідно:

- По-перше створити щільний вогонь по противнику, подавити його вогневі засоби та перехопити ініціативу на себе;

- По-друге надати змогу під прикриттям відійти дозору (підгрупі, розрахунку), який опинився ближче до противника (знаходиться в зоні вогневого ураження);

- По-третє змусити відійти противника чи обійти, атакувати або ж відійти самій групі, в залежності від обстановки, яка склалась (при цьому забравши своїх поранених, вбитих та їхню зброю і спорядження).

А саме головне всі дії повинні бути організованими, чіткими та під єдиним керівництвом командира (старшого).

УДК 355.40

Ковальчук Є.В., слухач магістратури 717 навчальної групи факультету № 1 Національної академії Національної гвардії України, майор

ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ РОЗВІДКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ В ЄДИНІЙ СИСТЕМІ ВИДОВОЇ РОЗВІДКИ З ВІДПОВІДНОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ, З ОТРИМАННЯМ І ОБРОБКОЮ ІНФОРМАЦІЇ В РЕЖИМІ ЧАСУ НАБЛИЖЕНОГО ДО РЕАЛЬНОГО

Основні тези наукової роботи полягають у:

1. Взаємодія з органами розвідки Державної прикордонної служби, відділами та службами з охорони публічного порядку та забезпечення громадської безпеки в системі Міністерства внутрішніх справ України, департаментом військової

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

22 березня 2018 р., м. Харків

контррозвідки та аналітичним центром Служби безпеки України, органами по зв'язкам з громадськістю обласних державних адміністрацій, місцевого самоврядування, щодо взаємного обміну інформації щодо оперативної обстановки, зміни в суспільно-політичній обстановці, що забезпечить оперативне реагування на зміни в обстановки в зоні відповідальності військових частин, територіальних управлінь НГУ. Це дозволить більш якісно виконувати службові, бойові завдання щодо забезпечення охорони публічного порядку, та безпеки.

2. Створення інформаційних центрів в ТУ НГУ, щодо якісного оперативного обміну інформацією з різних джерел, що забезпечить своєчасні та профілактичні дії щодо ефективного використання сил НГУ.

3. Відслідковування оперативної обстановки в районі відповідальності військових частин, ТУ НГУ, шляхом аналізу інформації з відкритих джерел мережі Інтернет, та масової інформації.

Кривка І.В., курсант 217 навчальної групи І факультету Національної академії Національної гвардії України; **Душкін В.Д.**, доцент кандидат фізико-математичних наук професор кафедри фундаментальних дисциплін Національної академії Національної гвардії України

ОПТИМІЗАЦІЯ СХЕМИ РУХУ ПАТРУЛЯ МАТЕМАТИЧНИМИ МЕТОДАМИ

У роботі розглядається можливість застосування задачі комівояжера (у англійській літературі Travelling Salesman Problem) для оптимізації схеми руху патруля.

Математична модель цієї задачі використовується для пошуку оптимальних управлінських рішень у різних галузях діяльності, зокрема знаходження раціональної послідовності технологічних операцій, що забезпечують найменший час виконання всього виробничого циклу та інших.

Однією з основних задач патруля є підтримання порядку на певному наборі об'єктів. Виконання цієї задачі здійснюється шляхом обходу цих об'єктів у циклічному порядку. Зрозуміло, чим більше часу патруль знаходиться на кожному об'єкті тим вища ймовірність виконання завдання. Збільшення часу перебування патруля на кожному об'єкті за визначений термін виконання завдання (наприклад, за зміну) можливе за рахунок зменшення загального часу усіх переходів від об'єкта до об'єкта. Таким чином задача підвищення ефективності патрулювання зведена до класичної задачі комівояжера. При бажанні можна певним враховувати степінь важливості об'єкта. Наприклад, якщо певний об'єкт є достатньо важливим, то його можна подати як два різних об'єкти із заборною переїзду з одного об'єкту до іншого.

Хоча кількість можливих допустимих розв'язків у задачі комівояжера достатньо велика, існує значна кількість комбінаторних методів розв'язання цих задач. У практичних задачах службово-бойової діяльності кількість об'єктів невелика. Тому у задачах оптимізації схеми руху патруля можна окрім простіших методів (жадібні алгоритми, метод включення найближчого міста, метод найдешевшого включення) використовувати метод гілок і меж (у англійській літературі Branch-and-Bound), що був запропонований у 1963 році групою авторів (Дж. Літл, К. Мурті, Д. Суїні, К. Керол). Слід зазначити, що необхідні розрахунки достатньо легко отримати на папері без використання комп'ютерної техніки за невеликий час.

УДК 355.40

Лисенко О.В., викладач кафедри тактики факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України; **Громадський С.О.**, курсант 217 навчальної групи курсу № 2 факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, солдат

МЕТОДИ ЗБОРУ АУДІОІНФОРМАЦІЇ (ПІДСЛУХОВУВАННЯ) ОКРЕМИМ РОЗВІДНИКОМ – ДЖЕРЕЛО

Збір розвідувальних відомостей полягає у своєчасному їх отриманні з різних джерел. Це досягається чіткою організацією збору в усіх інстанціях військового організму, і зокрема наполегливістю, активністю і ініціативою командирів та штабів у своєчасному отриманні розвідувальних відомостей з численних джерел. Особлива роль в зборі розвідувальних відомостей приділяється бойовій роботі окремих розвідників.

Розвідувальна інформація – усні та зафіксовані на матеріальних носіях, дані (відомості), які неможливо отримати офіційним шляхом, про реальні та потенційні загрози національним інтересам держави, про події і обставини, що стосуються національної безпеки і оборони, а в особливий період – також про наміри та дії противника.

Добування (розвідувальних відомостей) це здійснення заходів та виконання дій, спрямованих на отримання розвідувальної інформації шляхом встановлення розвідувального контакту.

Під розвідувальним контактом розуміється безпосередня або опосередкована (дистанційна) взаємодія органу розвідки (окремого розвідника) з об'єктом розвідки (джерелом розвідувальних відомостей), в процесі якої може бути отримана, знищена або змінена інформація.

Підслуховування, як складова частина розвідки є одним з основних методів

розвідувальної діяльності. До двадцятого століття обов'язковою умовою для ведення підслуховування було особиста присутність розвідника на місці розмови (в зоні чутності). Двадцяте століття дало розвіднику "електронні вуха" – пристрій для підслуховування, позбавляючи його від необхідності особистої присутності в таборі противника; але все ж і в наші дні вуха розвідника – головний орган збору звукової інформації (підслуховування).

Відомості, що вміщені на магнітний носій в результаті підслуховування, називається аудіоінформацією.

Підслуховування має проводитися, як то кажуть, в потрібний час і в потрібному місці, для чого потрібні попередні відомості про будь-яку зустріч, бесіду, нараду, які мають велике розвідувальне (оперативне) значення. В іншому випадку підслуховування може виявитися малоефективним.

Слухати переговори (бесіди) осіб які мають розвідувальний (оперативний) інтерес можна або безпосередньо, будучи неподалік від учасників бесіди, або застосовуючи технічні засоби розвідки і перебуваючи на значній відстані від об'єктів.

При відсутності спеціальної техніки для підслуховування розмови (бесіди) за стіною можна використатися найпростішим засобом – келихом, приклавши його розтрубом до стіни, а підставою (ніжкою) – до вуха.

Якщо розмова протікає на відкритому повітрі, то можливо вдаються до наступних методів підслуховування:

ненав'язливе фланування близько біля учасників бесіди "парочки закоханих", які нібито зайнятих тільки один одним, але фіксують чужі слова слухом, мікрофонами (найбільшу якість запису забезпечують мікрофони, заховані не під одягом (яка приглушує звук), а що знаходяться по можливості поверх неї, такі мікрофони виготовляються у вигляді будь-якої деталі одягу або предмета, та носить відкрито), а також на портативні диктофони (повна розмова при цьому складається із записів цих розвідників);

використання ряду модифікацій вузькоспрямованих мікрофонів, що сприймають і підсилюють звуки, що йдуть тільки з одного напрямку і ослаблюють при цьому всі інші звуки для дистанційного зняття акустичної інформації (вузькоспрямований мікрофон з параболічним концентратором вловить навіть неголосний розмова через відкрите вікно, квартиру або вентиляційну решітку тощо);

застосування гостроспрямованого мікрофона, закамупльованого під статуетку, торшер, попільничку, тростину або парасольку та вписується в ситуацію й зовнішність;

таємне підкидання в район або місце проведення бесіди мікропередавач;

попереднє обладнання передбачуваного місця дротовими мікрофонами або диктофоном;

залучення тварин з закріпленими на них "радіожучками";

використання людини зі здібностями зчитування мови з губ, при прямої видимості розмовляють.

Для фіксації аудіоінформації в розвідувальній роботі широко використовується аудіозапис (звукозапис) – запис звукових коливань бесіди, що прослуховується на носій інформації для подальшого їх відтворення.

Під стетоскопом розуміють пристрій (прилад) для підслуховування розмов, які ведуться за якою-небудь перешкодою (стіна, вікно та інш.), розмов або уловлювання певних звуків (наприклад, шумів роботи механізму сейфового замку або вібрації працює за стіною шифрувальної машини і клацань її дисків).

Стетоскопи застосовують в тих випадках, коли не можна встановити ”підслушку” (пристрій знімання інформації) безпосередньо на місці. Стетоскопи дозволяють прослуховувати звук через тверді перешкоди, причому, чим твердіші і більш монолітні (однорідні) перепони, тим краще вони працюють. Умовно стетоскопи можна розділити на два види: прості і електронні.

”Жучки” (”радіожучки”) – це пристрій для підслуховування, мікропередавачі, які таємно встановлюються в приміщенні, де передбачається вести підслуховування (на відміну від розглянутих вище стетоскопов, які розміщуються поза приміщенням). Стаціонарні моделі живляться від електричної мережі і зазвичай розміщуються в торшерах, телевізорах, електророзетки, люстрах, удлинителях, трійниках, побутової електротехніки та інш.

УДК 355.40

Лисенко О.В., викладач кафедри тактики факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України; **Кушнирук В.І.**, курсант 224 навчальної групи курсу № 1 факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, солдат

ВИМОГИ ДО ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ ОКРЕМОГО РОЗВІДНИКА РОЗВІДУВАЛЬНОГО ОРГАНУ СПЕЦІАЛЬНОЇ РОЗВІДКИ

Основними з необхідних окремому розвідникові якостей є такі:

Внутрішній спокій. Це важлива умова збереження ясності розуму і чіткості поведінки, це психологічний імунітет від ситуативних «перешкод», що провокують обставин. Саме в стані внутрішнього спокою найкраще вдається гасити одні спонукання і правильно оцінювати інші. Цей стан не тільки створює оптимальну психічну налаштованість, а й сприяє кращій самоорганізації.

Передбачення заходів впливу на події. Кожна ситуація, що складається, кожна подія має свою об'єктивну причину, внутрішню логіку розгортання. На певному етапі якоїсь події розвідник при необхідності здатний змінити його хід своїм втручанням. З іншого боку, обставини можуть скластися і так, що навіть

максимум виявленої активності реально нічого не змінює. Зрозуміти об'єктивний хід подій та вміти належним чином вчасно втручатися в них може тільки людина, що володіє певною мудрістю. Мудрість же в даному контексті – це розуміння різниці, почуття межі.

Готовність до будь-яких неочікуваних подій. Така здатність дає можливість швидко перебудувати мотиваційні тенденції з урахуванням об'єктивних обставин. Гнучкість, своєчасне і адекватне реагування на зовнішні зміни – важливі і необхідні якості окремого розвідника.

Далекоглядність. Ця якість означає здатність розуміти внутрішню логіку оточуючих подій, бачити перспективу їх розвитку. Далекоглядність оберігає розвідника від ситуативного підходу до вирішення актуальних завдань, спонукає відкидати непродуктивні дії.

Уміння зрозуміти інших. Розуміння помислів і вчинків людей створює умови для успішної роботи з ними. Вироблення здатності зрозуміти мотивацію інших, встати на їх точку зору полегшує спілкування і допомагає передбачати поведінку людей в тій чи іншій ситуації, виявити однодумців. Розвідник повинен бути психологом по натурі, раціоналістом у своїй області, володіти моральною інтуїцією, що межує з прозорливістю: йому не можна помилятися в людях, так як будь-яка помилка може занапастити всю справу або навіть коштувати життя.

Природність і простота повинні бути нормою поведінки розвідника. У його зовнішності не повинно бути таємничості і загадковості.

Уміння витягувати позитивний досвід з усього того, що відбувається. Для розвідника будь-який досвід, в тому числі і негативний, - не є марним. Попередні події служать дієвим джерелом життєвих аналогій, які розвідник не забуває враховувати в подальшому. Ця якість дозволяє критично оцінювати нинішні мотиви, а також ті, які тільки починають входити в загальну систему мотивації, що визначає перспективу. Важливо враховувати причини колишніх помилок і своєчасно відмовлятися від сумнівно-авантюрних і неконструктивних мотивів, що можуть виявитися небезпечними.

Витримка – якість, в якому знаходять конкретний вияв певні сторони самовладання розвідника. Витримка включає: вміння здійснювати контроль над своїми почуттями, підкоряти свої дії досягненню поставленої мети, незважаючи на перешкоди, що виникають і непередбачені обставини (наполегливість); здатність долати труднощі, придушувати в собі малодушне бажання відмовитися від намічених завдань (завзятість); вірність обраним принципам; вміння придушувати в собі роздратування, песимістичні або, навпаки, авантюрність настрою.

Спостережливість і запам'ятовування – здатність помітити та утримати в пам'яті інформаційний матеріал. Запам'ятовування – найважливіша умова подальшого відновлення матеріалу. Успішність запам'ятовування визначається в першу чергу можливістю включення нового матеріалу в систему осмислених

зв'язків. Розрізняють довільне і мимовільне запам'ятовування.

Довготривала пам'ять – це підсистема пам'яті, що забезпечує тривалий (години, роки, іноді й десятиліття) утримання знань, а також збереження умінь та навичок і характеризується величезним обсягом інформації, що зберігається. Основним механізмом введення даних в довгострокову пам'ять і їх фіксації зазвичай вважається повторення, яке здійснюється на рівні короткочасної пам'яті.

Короткочасна пам'ять – підсистема пам'яті, що забезпечує оперативне утримання і перетворення даних, що надходять від органів почуттів і з пам'яті довготривалою. Необхідною умовою перекладу матеріалу з пам'яті сенсорної в короткочасну пам'ять вважається звернення на нього уваги. Центральну роль при короткочасному утриманні даних грають процеси внутрішнього називання і активного повторення матеріалу, що протікають зазвичай у формі прихованого промовляння.

З метою визначення у кандидата перерахованих якостей і проводяться спеціальні тести. Кандидати проходять наступні тести (усні і письмові): тести інтелекту; тести досягнень; тести, орієнтовані на критерій; проектні тести та інш.

УДК 351.742

Лиходій О.В., старший викладач кафедри тактики факультету №1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України; **Фролова О.С.**, курсант 215 навчальної групи курсу №4 факультету №1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, солдат

ВИМОГИ ДО ТАКТИЧНИХ РОЗРАХУНКІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИКОНАННЯ

Велике значення тактичних розрахунків для прийняття рішення обумовлює ті високі вимоги, що висуваються до них. Зміст цих вимог складає своєчасність та точність.

Вимоги до своєчасності розрахунків викликано необхідністю негайно прийняти рішення, для обґрунтування якого вони призначені. Тому результати розрахунків повинні бути отримані у терміни, які обумовлені обстановкою.

Несвоєчасно виконані розрахунки, нехай самі правильні, не мають сенсу, якщо їх результати за причини спізнення не можуть бути використані за призначенням в інтересах прийняття рішення.

Максимально можливу швидкість розрахунків визначають як оперативність роботи. Між тим оперативність роботи крім швидкості включає і другу важливу вимогу – точність розрахунків. Тільки поєднання швидкості розрахунків з їх об'єктивною правильністю, точністю можна визначити як оперативність розрахункового забезпечення.

Якщо в минулому помилки у рішеннях можна було виправити у ході бойових дій, то тепер ціна помилки, неточності у рішенні, незрівнянно збільшилась. Саме тому разом з боротьбою за виграш часу при підготовці даних для прийняття рішення серйозне значення має і боротьба за їх точність.

Між тим досвід показує, що часто боротися за скорочення часу (шукати для цього засоби та заходи) значно простіше, чим боротися за точність розрахунків, результати яких починають проявлятися тільки з початком дій військ, причому правильність рішень, прийнятих з урахуванням тих або інших конкретних розрахунків, може бути перевірена лише після закінчення дій військ.

Цими обставинами і пояснюються недооцінка, а іноді і недостатнє розуміння значення точності тактичних розрахунків, в них же і є практична складність реалізації вимог, що витікають з необхідності збільшувати оперативність розрахунків.

Що розуміється у сучасних умовах під точністю розрахунків? Це ступінь відповідності отриманих під час розрахунків даних реальній дійсності, тобто об'єктивним умовам обстановки.

Точність розрахунків визначається трьома основними факторами: точністю методики розрахунків тих або інших величин, яка, у свою чергу, залежить від прийнятої математичної моделі дій, що прогножуються, та ступеню її відповідності процесу, який реально протікає; точністю вихідних даних, на підставі яких ведеться розрахунок; безпомилковістю виконання розрахунків виконавцем.

Буває, що поняття точності розрахунків змішують з поняттям арифметичної точності результату, який отримано під час проведення розрахунків. Це ускладнює правильне розуміння та оцінку якості методик розрахунків та засобів їх реалізації.

Наведу приклад. Припустимо, на підставі одних і тех самих вихідних даних з допомогою однієї і тех самої методики розраховано очікувана тривалість маршу – 9,5 та 9,534 год.

Точність розрахунків у обох випадках однакова, а різниця величин є не щось інше, як різна арифметична точність, яка не має у більшості випадків практичного значення.

Коли говориться про більшу або меншу точність розрахунків, мається на увазі не отриману під час розрахунків кількість цифр, що мають значення, а ступінь відповідності розрахунку реальній дійсності.

Таким чином, прагнення до більш точного прогнозування майбутніх дій викликає необхідність підвищення точності розрахунків. Цього можна досягти при покращенні методики розрахунків та підвищуючи достовірність вихідних даних.

Чим повніше прийнята методика тактичного розрахунку охоплює усі суттєві боки реального процесу, тим точніше, правильніше будуть результати розрахунків. При цьому треба враховувати не всі можливі фактори, що практично неможливо

(та й не потрібно), а основні, ті, що визначають та відображують сутність тих або інших процесів дій військ.

Відомо, наприклад, що одним з факторів, що впливає на тривалість маршу, є напрямок та сила вітру в приземному шарі повітря. Однак, на практиці при розрахунках маршу цей фактор, як правило, не враховується, тому що у порівнянні з іншими, більш важливими факторами (кількість та якість маршрутів, склад похідних колон, режим руху та ін.) він є несуттєвим. Неврахування напрямку та сили вітру не тягне за собою серйозних похибок в точності розрахунку маршу. Однак цей фактор є суттєвим в методиці розрахунків, що пов'язані з визначенням напрямку та швидкості розповсюдження продуктів хімічної зброї. Тут ним нехтувати не можна, не зважаючи на складність його врахування.

Тобто, фактор є суттєвим або не суттєвим не сам по собі, а в зв'язку з конкретними умовами.

Прагнення отримати більш точні розрахункові дані тягне за собою розробку нових методик та вдосконалення існуючих. Однак при цьому треба урівнювати точність методики з точністю, достовірністю вихідних даних для розрахунків. Ніяка, нехай сама складна методика не зможе дати точність розрахунку вище точності вихідних даних. Математичний апарат схожий на млин: якщо засипати добре зерно – отримаєш добру муку, засипати лободу – отримаєш розмолоту лободу.

Тому поряд з вдосконаленням методик тактичних розрахунків необхідно постійно турбуватись про достовірність вихідних даних для виконання розрахунку.

Треба відзначити певні турботи у отриманні достатньо точних вихідних даних для розрахунків. Тому ж ці дані значно змінюються зі змінами обстановки. Головними, ведучими вимогами, що висуваються до тактичних розрахунків, продовжує бути своєчасність розрахунків. Все це визначило використання у тактичних ланках порівняно не складних, але достатньо практичних методик. Спираючись на дані, отримані за допомогою цих методик, командир може швидко прийняти обґрунтоване рішення у складних динамічних умовах бойової обстановки.

З метою подальшого скорочення часу на виконання розрахунків у військах поширюється використання різноманітних обчислювальних засобів. Вони не тільки скорочують терміни виконання розрахунків, але й одночасно підвищують їх точність, скорочують працезатрати посадових осіб.

Однак, як би не були бездоганні розрахункові методики та засоби їх реалізації, вони не можуть забезпечити абсолютну достовірність усіх отриманих за їх допомогою даних, тому що у реальній бойовій обстановці багато факторів невідомі або недостатньо визначені.

Тому командир повинен творчо враховувати не тільки дані, що розраховуються, але й інші, не враховані фактори обстановки, що впливають на хід та результат дій, що прогнозуються. Це може зробити лише офіцер, який добре знає суть,

роль, та значення кількісних методів, конкретні засоби та методи розрахунків.

Не знаючи зміст методик розрахунків, командир не в змозі вирішувати про їх переваги та недоліки, про достовірність отриманих під час розрахунку даних, тобто не в змозі правильно визначити своє відношення до них.

Можливі дві крайності: схиляння перед розрахунковими даними та, навпаки, недооцінка розрахунків. Обидві ці крайності однаково шкідливі та неприпустимі.

Таким чином, відмінне володіння методиками тактичних розрахунків є необхідною умовою успішної роботи не тільки для безпосередніх виконавців розрахунків, але й для командирів та начальників, які використовують результати цих розрахунків.

УДК: 351.351

Лейко А.Ю., курсант 254 навчальної групи курсу № 1 факультету № 1 Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Романюк В.А.**, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри № 3 факультету № 1 Національної академії Національної гвардії України

РОЗРОБКА ЕЛЕКТРОННОЇ МОДЕЛІ ПІДГОТОВКИ ЧАСТИНИ ДО ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Основний зміст повсякденної діяльності військ складають:

- а) підтримання високого рівня морального стану дисципліни особового складу, постійної бойової та мобілізаційної готовності підрозділів частин;
- б) організація та керівництво бойовою підготовкою і вихованням особового складу;
- в) організація експлуатації, зберігання і ремонту озброєння та військової техніки;
- г) керівництво господарчою діяльністю, матеріальне, технічне, медичне, торговельно-побутове та фінансове забезпечення;
- д) підтримання високої бойової готовності.

Основу УПД складає планування часу і робіт командира і органів управління.

Підготовка навчання здійснюється під безпосереднім керівництвом відповідного командира і розпочинається не пізніше ніж за півтора місяця до початку полкового навчання, за місяць – батальйонного.

Підготовка проводиться згідно з календарним планом, в якому передбачається таке:

- а) визначення й уточнення вихідних даних для навчання;
- б) термін відпрацювання документів навчання та відповідальні за це особи;
- в) час проведення рекогносцировки району навчання;
- г) необхідні заходи з підготовки апарату керівництва та посередників,

---

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

22 березня 2018 р., м. Харків

штабів і військ до навчання, а також із перевірки готовності пунктів управління;

е) заходи з підготовки тилу, її термін, створення необхідних запасів матеріальних засобів, відповідальні за це особи;

ф) перелік основних робіт з підготовки району навчання, обладнання пунктів управління керівництва, розгортання зв'язку, комендантської служби, термін виконання і відповідальні особи.

Календарний план розробляється штабом керівництва, затверджується керівником навчання та доводиться до відповідних виконавців.

Вихідними даними для організації навчання є: мета (навчальна, дослідна), час проведення навчання та його тривалість, склад військовослужбовців, що навчаються, норми використання моторесурсів (паливно-мастильних матеріалів), боєприпасів та імітаційних засобів.

Організація планування до ТСН може бути істотно поліпшена за допомогою математичних методів аналізу та методу мережевого планування і управління (СПУ). Програма визначає сукупність взаємопов'язаних операцій, які необхідно виконати в певному порядку, щоб досягти поставленої в програмі цілі. Операції логічно впорядковані в тому сенсі, що одні не можна почати раніше, перш ніж будуть завершені інші. Операція програми зазвичай розглядається як робота, для виконання якої потрібно витрати часу і ресурсів. Як правило, сукупність операцій не повторюється.

Найбільш відомим засобом такого планування є стрічковий (лінійний) графік Ганнта, який ставив терміни початку і закінчення кожної операції на горизонтальній шкалі часу. Застосування математичного моделювання дозволяє значно підвищити якість управлінських рішень.

Тактичні (тактико-спеціальні) навчання є вищою й найбільш ефективною формою польового вишколу командирів, штабів і військ, їх всебічної підготовки до виконання службово-бойових завдань.

Мережевий графік наочно показує весь хід підготовки до ТСН по днях і видах підготовки, відповідальних за конкретні пункти, дає змогу оперативно оцінювати готовність до ТСН поточному часу.

Успішність вирішення завдань, що стоять перед командирами частин і підрозділів НГУ, багато в чому залежить від кількісного обґрунтування різних варіантів рішень і вибору з них оптимального, в повній мірі відповідного реальній обстановці і яке враховує можливі наслідки.

Використання перерахованих в роботі програмних засобів дозволяє в короткі терміни вирішувати завдання якісної тактичної підготовки і в цілому бойової підготовки, а також значно полегшити процес управління бойовою підготовкою частин і підрозділів як НГУ, так і частин та підрозділів видів і родів Збройних Сил. Ефективність бойової підготовки при цьому значно підвищується.

Переваги моделей мережевого планування і управління забезпечують своєчасне внесення коректив в процес управління і в роботу різних

управлінських органів, ефективне передбачення майбутнього і належного впливу на хід виконання робіт. Забезпечуються також необхідні умови для застосування досвіду, творчих можливостей людини на етапах постановки завдань, коригування ходу їх вирішення і оцінки кінцевих результатів.

УДК 355:15

Мангул С.А., слухач магістратури 717 навчальної групи факультету № 1 Національної академії Національної гвардії України, капітан

НЕТРАДИЦІЙНІ СПОСОБИ ЗАСТОСУВАННЯ АРТИЛЕРІЙСЬКИХ ПІДРОЗДІЛІВ

Досвід локальних війн та конфліктів сучасності, в тому числі проведення антитерористичної операції на сході України, свідчать про те, що поряд з традиційними формами повстанської діяльності, вона включає в себе також широкомасштабні наступальні і оборонні дії по захопленню й утриманню стратегічно важливих об'єктів, характеризується широким спектром бандитських проявів: від терористичних акцій до відкритих збройних виступів дрібними (15-20 чол.) та великими (до 500 і більше чол.) групами. Основними принципами тактики дій бандформувань є раптовість, рішучість, зухвалість.

Досвід ведення бойових дій у збройних конфліктах підтверджує зростаючу роль артилерії по ураженню противника в ході ведення операцій проти незаконних збройних формувань, особливо коли вони мають на озброєнні бронетанкову техніку, артилерію, зенітні засоби та інше важке озброєння. У будь яких умовах обстановки артилерія залишається засобом, здатним вести вогонь з необхідною точністю і виконувати основну частину вогневих завдань.

Тверде знання та вміле використання способів і методів, закладених у Правила стрільби і управління вогнем артилерії, забезпечує своєчасне і ефективне виконання вогневих завдань. Разом з тим у конкретних умовах тактичної обстановки не виключається застосування інших способів і методів, що забезпечують виконання вогневих завдань.

Бойовий досвід, отриманий артилерією під час збройних конфліктів, надав багато прикладів творчого застосування керівних документів.

Так, наприклад, для ураження бойовиків, які перебували у важкодосяжних районах, на значній площі або коли координати цілей визначалися приблизно, знайшли застосування нетрадиційні способи виконання вогневих завдань, насамперед такі, як: вогневі мішки; вогневе прочісування; вогневе блокування; вогневі коридори; вогневе відмежування; вогневі бар'єри; вогневі засідки; вогневі тиски; вогневе обрамлення; виконання вогневих завдань стрільбою прямою та напівпрямою наводкою.

Бойовий досвід, отриманий артилерією під час збройних конфліктів, довів необхідність пошуку нових способів застосування артилерії залежно умов обстановки.

Вивчення офіцерським складом досвіду застосування артилерійських підрозділів і, особливо, нетрадиційних способів виконання вогневих завдань у воєнних конфліктах останніх десятиріч, є запорукою успішного виконання бойових завдань артилерією у майбутньому.

УДК 355: 351

Молчанов А.А., курсант 225 навчальної групи курсу № 4 факультету № 1 Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Савін А.А.**, старший викладач кафедри № 3 факультету № 1 Національної академії Національної гвардії України, майор

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕДОТОРКАНОСТІ ДИПЛОМАТИЧНИХ ПРЕДСТАВНИЦТВ, КОНСУЛЬСЬКИХ УСТАНОВ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ, ПРЕДСТАВНИЦТВ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ ВІЙСЬКОВИМИ ЧАСТИНАМИ І ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Організація та несення служби з охорони дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні військовими частинами і підрозділами Національної гвардії України – є одним із найважливіших питань, щодо здійснення заходів, необхідних для забезпечення безпосереднього захисту осіб, представляючих дані представництва та установи, а також перелік питань щодо імунітету цих представництв. Одним із найважливіших дипломатичних імунітетів є, безперечно, імунітет, який забезпечує недоторканність дипломатичного представництва. Відповідно до Віденської конвенції 1961 р. «приміщення представництва» – це будинок (або ж його частина), в якому розміщується представництво. Це стосується й резиденції глави представництва, незалежно від того, хто володіє правом власності на неї, а також земельної ділянки, що обслуговує цей будинок чи його частину. В поняття «земельна ділянка», згідно з Коментарем Комісії міжнародного права ООН, входять також сад і автостоянка, що належать представництву. Загалом цей дипломатичний Імунітет регламентується ст. 22 згаданої Конвенції. В ній роз'яснюється, що приміщення представництва є недоторканими. Власті держави перебування не можуть проникнути в ці приміщення інакше, як з дозволу глави представництва. Заборона вступати в приміщення представництва без дозволу його глави має абсолютний характер. Це правило не має ніяких винятків, і його потрібно дотримуватись навіть у випадку пожежі

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

22 березня 2018 р., м. Харків

в дипломатичному представництві або захоплення останнього терористами.

Неприпустимість доступу місцевих властей в приміщення дипломатичного представництва без згоди його глави виключає тим самим можливість здійснення таких примусових заходів, як обшук, арешт, реквізиція, та виконавчих дій.

Забезпечуючи недоторканність приміщень дипломатичного представництва, держава перебування зобов'язана попереджувати дії місцевих властей, які можуть завдати шкоди, порушити спокій або принизити гідність дипломатичного представництва. Йдеться про попередження свідомих ворожих акцій з боку місцевих властей, їхні дії, які в тій чи іншій мірі зачіпають інтереси дипломатичного представництва, проте не направлені спеціально проти нього і є результатом звичайної функціональної діяльності (громадські роботи в безпосередній близькості від приміщень представництва, тимчасове відключення з технічних причин електроенергії, телефонного зв'язку тощо), не можуть розцінюватися як порушення недоторканності приміщень.

Ще одним аспектом поняття «недоторканність приміщень» є спеціальне зобов'язання держави перебування забезпечити захист дипломатичних представництв від посягань приватних осіб. Це зобов'язання включає в себе два компоненти: по-перше, організацію місцевими органами влади в разі необхідності фізичної охорони дипломатичного представництва та убезпечення їх від будь-яких нападів, вторгнень та інших посягань з боку приватних осіб і, по-друге, в разі здійснення посягань, – проведення розслідування та покарання винних, а також забезпечення компенсації заподіяної шкоди. Охорона приміщень дипломатичних представництв здійснюється державами перебування, як правило, завдяки використанню спеціальних поліцейських або військових підрозділів. Дану функцію виконує Національна гвардія України.

УДК 351.741

Наумов Є.А., курсант Київського факультету Національної академії Національної гвардії України; **Троцький Р.С.**, старший викладач кафедри військово-спеціальних дисциплін Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, підполковник

КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ НА ПЕРІОД ДО 2020 РОКУ

Цинічне порушення Російською Федерацією норм міжнародного права, знехтування принципами непорушності державних кордонів, анексія Автономної Республіки Крим і м. Севастополя, відкрита збройна агресія проти України, напружена суспільно-політична ситуація в державі, підвищення рівня зовнішньої та внутрішньої загрози національній безпеці, зокрема активізація

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

22 березня 2018 р., м. Харків

терористичної діяльності, призводять до необхідності ефективного реагування на зазначені зміни в оперативній обстановці під час виконання Національною гвардією покладених на неї завдань.

Метою Концепції є розбудова Національної гвардії як мобільного, боєздатного військового формування з правоохоронними функціями, здатного у взаємодії з іншими складовими сектору безпеки і оборони виконувати визначені правоохоронні і оборонні завдання з протидії загрозам національній безпеці.

Досягнення мети передбачається шляхом комплексного розв'язання проблеми, в тому числі через надання державної підтримки, залучення допомоги органів державної влади та міжнародної допомоги для поетапного здійснення заходів щодо розвитку Національної гвардії, спрямованих на забезпечення здатності Національної гвардії у взаємодії з іншими складовими сектору безпеки і оборони виконувати завдання за призначенням.

- приведення загальної чисельності особового складу Національної гвардії у відповідність з показниками оборонної достатності в умовах внутрішніх і зовнішніх загроз;
- підвищення рівня укомплектованості посад рядового, сержантського і старшинського складу військовослужбовцями, які проходять військову службу за контрактом;
- створення необхідного військового резерву для виконання завдань в особливий період;
- забезпечення сучасними засобами ведення військової розвідки оперативного рівня, у тому числі безпілотними авіаційними комплексами;
- оптимізація та уніфікація організаційно-штатної структури і чисельності органів військового управління оперативно-територіальних об'єднань, військових частин (підрозділів), вищого військового навчального закладу, центрів, установ Національної гвардії;
- модернізація інформаційно-комунікаційної мережі та системи зв'язку пунктів управління Національної гвардії, а також створення автоматизованої системи забезпечення управління силами та засобами;
- створення та впровадження інформаційної системи управління ресурсами відповідно до сучасних європейських та євроатлантичних підходів;
- завершення утворення пунктів управління на рухомій базі оперативно-територіальних об'єднань;
- створення електронної бази даних щодо кадрового ресурсу, обліку резервістів та просування по службі військовослужбовців Національної гвардії;
- здійснення перерозподілу повноважень між офіцерами і сержантами, які проходять військову службу за контрактом, стосовно роботи з особовим складом, удосконалення системи оцінювання військовослужбовців;
- інтеграція системи бойової та спеціальної підготовки Національної гвардії до єдиної системи підготовки сектору безпеки і оборони із залученням викладачів,

інструкторів з держав – членів НАТО та ЄС, збереження у разі потреби спеціалізації та індивідуальної системи підготовки кадрів Національної гвардії;

- завершення утворення навчальних центрів з підготовки військовослужбовців, резервістів та підрозділів Національної гвардії та об'єктів навчальної матеріально-технічної бази;

- упровадження нових програм спеціальної та бойової підготовки військовослужбовців, резервістів та підрозділів Національної гвардії, сучасних засобів навчання особового складу та підготовки підрозділів (системи симуляції бою тощо);

- завершення формування системи логістики;

- оснащення парку авіаційних підрозділів новітніми та модернізованими зразками авіаційної техніки з урахуванням визначених завдань, потреб і пріоритетів;

- подальше оснащення військових частин та підрозділів новітнім та модернізованим озброєнням, військовою і спеціальною технікою та спеціальними засобами з урахуванням потреб Національної гвардії;

- відновлення в повному обсязі непорушних військових запасів для забезпечення формувань воєнного часу відповідно до норм належності;

- розроблення та виконання програм і методик медичної реабілітації особового складу.

За чотири роки Національна гвардія України зробила багато кроків уперед у своєму розвитку, зазнала втрат, але й багато позитивних змін. Створена в епіцентрі всім нам відомих подій, вона – як дитина, народжена під час війни, – мусить дорослішати, розвиватися швидко. Нас змінює кожного дня досвід: досвід глобальний і досвід суто наш, український.

УДК 355.4

Нестеренко О.О., викладач кафедри тактики факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, майор; **Привалов В.С.**, курсант 315 навчальної групи курс № 5 факультету № 2 (інженерно-технічного) Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Стрюков А.О.**, курсант 325 навчальної групи курс № 5 факультету № 2 (інженерно-технічного) Національної академії Національної гвардії України, солдат

ОБГРУНТУВАННЯ МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ ТА ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ ДЛЯ РОЗРАХУНКІВ МАРШУ (ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПІДРОЗДІЛУ)

Підрозділ може пересуватися своїм ходом (маршем) або перевозитися різними видами транспорту (залізничним, повітряним, морським (річковим) транспортом або колісними тягачами на трейлерах). Пересування може

здійснюватися комбінованим способом: перевезенням із використанням зазначених видів транспорту та маршем.

Є економічні обґрунтування того, що перевезення залізничним транспортом військ на відстані до 500 км не рентабельні. Крім того, час, на завантаження, формування потягу, розвантаження, буде перевищувати час на здійснення самого перевезення, та тягне додатково узгодження районів очікування завантаження й збору після вивантаження. Одним з позитивних моментів можна виділити економію трудовитрат особового складу, економію моторесурсу та запасу ходу техніки, економію пального, відносна низька вартість перевезення.

Повітряний транспорт, літаки та вертольоти, застосовують частіше за все оперативні та рятувальні служби, а перевезення військ, тільки у виняткових випадках – через великий кошторис. Одним з позитивних моментів можна виділити велику швидкість при перевезеннях на великі відстані.

Перевагою морського (річкового) транспорту для перевезень є можливість умовного обмеження габаритів та ваги, при наявності кораблів (для судоходних річок – флотилії малих суден).

В усіх випадках, при комбінованому способі перевезень, також необхідно врахувати відстань від вихідного району до району очікування завантаження, від району збору після вивантаження до району зосередження та час що буде витрачено.

Пересування своїм ходом, за рахунок власних транспортних засобів (бойової техніки), в пішому порядку (на короткі відстані) або колісними тягачами на трейлерах значно збільшує маршеві та маневрені можливості підрозділів, а саме спроможність долати максимально можливі відстані зі збереженням високої боєздатності та бути у повній готовності до виконання наступного завдання. Для прикладу, механізований батальйон здійснює марш однією колоною, на відміну від перевезення залізничним транспортом – до двох ешелонів, а повітряним та морським (річним) відбувається ще більше подрібнення та не спроможність повного застосування, навіть частини підрозділу, до вивантаження.

Особливо актуальним марш як спосіб пересування став в останні роки. Як показали події з початку проведення АТО більшість частин та підрозділів до місця виконання завдань за призначенням прибували застосовуючи марш як основний спосіб.

Основними показниками маршових можливостей для підрозділу є середня швидкість руху та величина добового переходу. Середньотехнічні можливості сучасних транспортних засобів та бойової техніки дозволяють виконувати маршеві завдання. В таких питаннях як планування маршруту у кожному випадку необхідно проведення додаткових розрахунків. Командири підрозділів повинні передбачати особливості дорожніх умов та умов обстановки. Крім того всі ці показники, при оцінці обстановки, будуть впливати на прийняття рішення.

Розробка методичних рекомендацій та програмного продукту до них,

дозволить набагато швидше проводити обрахунок маршу, а також у вирішенні інших завдань всебічного забезпечення. До програмного продукту необхідно закласти можливість визначення глибини колони, часу необхідного на досягнення підрозділом певного рубежу, відстані, що долає колона за певний час. Допоміжними функціями можна вважати наприклад: визначання часу на здолання району зараженого чи забрудненого хімічними отруйними речовинами, або вибір місця привалів та до якого часу технічним та тиловим службам бути готовим.

УДК 355.5

Онопрієнко О.С., старший викладач кафедри № 3 факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, майор;
Загуменний В.В., курсант 255 навчальної групи курсу курсу № 4 факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, сержант

**ВИЗНАЧЕННЯ НЕОБХІДНОЇ ЧИСЕЛЬНОСТІ ОСОБОВОГО СКЛАДУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
ДЛЯ ВИКОНАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ
З ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРУ
ПРИ РУЙНУВАННІ ГІДРОЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ**

До основних гідротехнічних споруд належать: греблі, водозабірні і водоскидні споруди (шлюзи), загати, дамби.

Гідротехнічна споруда – об'єкт господарювання, який знаходиться поблизу водної поверхні і призначений: для використання кінетичної енергії води, що рухається, з метою перетворення її на інші види енергії.

Гідродинамічні аварії – це події, пов'язані з виходом із ладу (руйнуванням) гідротехнічної споруди або її частини та некерованим переміщенням великих мас води, що спричиняють руйнування та затоплення значних територій.

Гідродинамічно небезпечний об'єкт – штучна споруда або природні утворення, які створюють різницю рівнів води до і після нього.

Основним наслідком прориву греблі при гідродинамічних аваріях є катастрофічне затоплення місцевості.

Катастрофічне затоплення характеризується:

- максимально можливими висотою та швидкістю хвилі прориву;
- розрахунковим часом приходу гребеня і фронту хвилі прориву у відповідний створ;
- кордонами зони можливого затоплення;
- максимальною глибиною затоплення конкретної ділянки місцевості;

- тривалістю затоплення території.

Катастрофічне затоплення поширюється зі швидкістю хвилі прориву від 3,0 до 25 км/год та призводить до затоплення великих територій шаром води від 0,5 до 10 м і більше. Утворюються зони затоплення.

Зоною можливого затоплення при руйнуванні гідротехнічних споруд називається частина прилеглої до річки (озера, водоймища) місцевості, затоплена водою.

Перш за все необхідно визначити ступені руйнування населеного пункту і об'єктів господарювання. Знаючи ступінь руйнування, можна визначити величину збитків, обсяги рятувальних і невідкладних робіт.

Ступені руйнування характеризуються наступними критеріями.

Повні руйнування – це руйнування всіх елементів будівель, у тому числі підвальних приміщень, та ураження людей, що знаходяться в них. Збитки становлять більше 70 % вартості основних виробничих фондів (балансової вартості). Подальше їх використання неможливе.

Сильні руйнування – це руйнування частини стін і перекриття поверхів, їх деформація, виникнення тріщин у стінах та ураження значної кількості людей, що знаходяться в них. Збитки ставлять від 30 до 70% вартості основних виробничих фондів (балансової вартості). Можливе обмежене використання будівель, що збереглися. Відновлення можливе після капітального ремонту.

Середні руйнування – це руйнування переважно другорядних елементів будівель і споруд (покрівлі, вікон, дверей і перегородок), виникнення тріщин у стінах. Підвальні приміщення зберігаються, перекриття залишаються. Люди уражаються частіше уламками конструкцій. Збитки становлять 10–30% вартості основних виробничих фондів (балансової вартості будівель). При середньому ремонті відновлюються техніка, транспорт та промислове обладнання. Будівлям необхідний капітальний ремонт.

Слабкі руйнування – це руйнування вікон, дверей та перегородок. Ураження людей можливе уламками конструкцій. Підвали і нижні поверхи не пошкоджуються. Вони придатні для використання після поточного ремонту будівель. Збитки становлять до 10% вартості основних виробничих фондів (будівель). Відновлення можливе після середнього або поточного ремонту.

Таким чином, є необхідність проведення розрахунків чисельності угруповання підрозділів Національної гвардії України при участі у ліквідації наслідків техногенного характеру при руйнуванні гідроелектростанції.

УДК 528.067.4

Олещенко А.І., старший викладач кафедри тактики факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України; **Лехошерст Д.В.**, курсант 225 навчальної групи, курсу № 4, факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Семенець М.І.**, курсант 225 навчальної групи, курсу № 4, факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, солдат

**ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІСНУЮЧИХ СИСТЕМ
КООРДИНАТ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В УКРАЇНІ**

У 70-х роках минулого століття у зв'язку з розвитком нових видів озброєння і впровадженням супутникових та комп'ютерних технологій національні геодезичні системи відліку перестали задовольняти потреби безпеки та оборони передових країн світу. Натомість розвитку набули загальноземні системи відліку та утворені на їх основі геодезичні референцні системи координат.

В межах території України функціонує низка геодезичних систем координат:

1. Система координат 1942 року (СК-42) – референцна система прямокутних координат на площині, яка базується на використанні проекції Гаусса-Крюгера.

2. Система координат 1963 року (СК-63) ґрунтується на триградусних зонах, є відкритою системою і у відповідності до раніше діючих нормативно-технічних документів, рекомендувалась як основна для кадастрових зніманих.

3. Система координат УСК-2000 встановлена за умови паралельності її осей просторовим осям Міжнародної загальноземної референцної системи координат ITRS. За поверхню відліку в системі координат УСК-2000 прийнятий референц-еліпсоїд Красовського. Система координат УСК-2000 чітко узгоджена з Міжнародною загальноземною референцною системою координат ITRS на епоху 2000 року – ITRF2000, яка закріплена пунктами космічної геодезичної мережі.

1. Система координат 1942 року (СК-42) – референцна система прямокутних координат на площині, яка базується на використанні проекції Гаусса-Крюгера з вихідними даними:

- референц-еліпсоїд Красовського – велика піввісь 6 378 245 м, стиснення 1:298,3; Примітка. Референц-еліпсоїд це земний еліпсоїд обертання визначених розмірів і форми, орієнтований у тілі Землі, прийнятий для віднесення на нього результатів усіх геодезичних вимірювань при обчисленні координат геодезичних пунктів.

- висота геоїда в Пулково над референц-еліпсоїдом дорівнює нулю;

- геодезичні координати Пулковської обсерваторії (центр сигналу А): широта – 59°46'15,359", довгота від Грінвіча 30°19'28,318";

- геодезичний азимут з Пулково на пункт – Бугри – 121°06'42,305". Центр еліпсоїда Красовського збігається з початком референцної СК, вісь обертання еліпсоїда паралельна осі обертання Землі, а площина нульового меридіана визначає положення початку відліку довгот.

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

22 березня 2018 р., м. Харків

Державна нівелірна мережа поширює на всю територію країни систему нормальних висот (Балтійська система 1977 року), вихідним початком якої є нуль Кронштадтського футштоку. Прямокутні координати Державної геодезичної мережі обчислювалися на площині в проекції Гаусса-Крюгера в шестиградусних зонах. Початком координат у кожній зоні є точка перетину осьового меридіана з екватором. Значення ординати на осьовому меридіані приймається рівним 500 км.

Система координат СК-42 влаштована таким чином, що дозволяє зберігати координати пунктів ДГМ у системі СК-42 і в системі УСК-2000. Проблема зв'язку вирішена побудовою трансформаційного поля СК-42 – УСК-2000. Середня квадратична помилка трансформації координат СК-42 – УСК-2000 для території України не перевищує 0,10 метра.

Примітка. Геодезична референцна система (ГРС) – сукупність параметрів, що використовуються для перетворення референц-еліпсоїда у локальні географічні координати.

Розташування будь-якого географічного об'єкту на планеті може бути визначене за допомогою географічних координат.

ати також параметри зв'язку між різними ГРС.

2. Система координат СК-63. Система координат 1963 року не є класичною системою координат, вона похідна від СК-42 і отримана відповідним алгоритмом перетворення. Різні перетворення в рамках системи СК-63 виконуються через систему СК-42. Система координат 1963 року (СК-63) ґрунтується на триградусних зонах, є відкритою системою і у відповідності до діючих нормативно-технічних документів, рекомендована як основна для кадастрових зніманих, а також для оборони держави. Для військових потреб це спеціально спотворена СК, яка базувалася на проекції Гаусса-Крюгера і системі координат 1942 року. Обидві системи ґрунтуються на системі координат Гаусса-Крюгера, рамки аркушів розбиті по географічній сітці, а зміщення сітки кратні цілому числу мінут. При цьому противник не міг визначити точні координати військових і значних державних об'єктів. За математичною сутністю – це та ж система Гаусса-Крюгера, тільки номенклатура базових карт масштабу 1:100 000 побудована по-іншому. При використанні деяких сучасних методів визначення місцеположення (GPS) необхідно вносити відповідні поправки у результати вимірювань для переходу в систему СК-63.

3. Державна геодезична референцна система координат УСК-2000.

УСК-2000 встановлена для виконання топографо-геодезичних та картографічних робіт на території України постановою Кабінету Міністрів України "Деякі питання застосування геодезичної системи координат" від 22 вересня 2004 р. № 1259. З моменту введення системи координат УСК-2000 року при виконанні нових робіт вона замінила систему координат 1942 року, яка була введена постановою Ради Міністрів СРСР № 760 від 7 квітня 1946 року.

За поверхню відліку в системі координат УСК-2000 прийнятий референц-еліпсоїд Красовського. Система координат УСК-2000 чітко узгоджена з Міжнародною загальноземною референцною системою координат ITRS на епоху 2000 року –

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

22 березня 2018 р., м. Харків

ITRF2000, яка закріплена пунктами космічної геодезичної мережі.

Практичною цінністю впровадження в життя УСК-2000 надає можливість ефективного використання супутникових навігаційних систем у – навігаційному забезпеченні підрозділів Національної гвардії України і ЗСУ, які мають значні переваги у порівнянні з традиційними методами і полягають у наступному:

1. Можливість передачі координат практично на будь-які відстані з оперативністю і точністю, яка недоступна для традиційних методів.

2. Відсутність взаємної видимості між пунктами, що дозволяє без спорудження геодезичних знаків розміщувати пункти в місцях, сприятливих для їх збереження та подальшого використання.

3. Введення нової висотної системи і побудова моделі квазігеоїда сантиметрової точності. Роботи в цих напрямках активно ведуться в даний час.

УДК 351.741

Очеретяний Д.В., курсант 615 взводу курсу №11 Київського факультету Національної академії Національної гвардії України; **Андрусенко С.І.**, старший викладач кафедри військово-спеціальних дисциплін Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, підполковник

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Сучасні виклики і загрози безпеці України зумовлюють необхідність адаптації форм і способів Застосування Збройних Сил (ЗС) України, Національної гвардії України (НГУ) та інших військових формувань до умов протидії у “гібридній війні”. Сьогодні ми вступили в нову еру стратегії непрямих дій. Розуміючи під “гібридною війною” таку, що ведеться з поєднанням різноманітних типів і способів ведення війни для досягнення спільних цілей (класичних прийомів ведення війн, дій нерегулярних збройних формувань, прийомів та методів інформаційних війн, кібервійн тощо), слід відмітити, що з точки зору управління силами гвардії та координації їх дій у сучасних умовах виявляється багато відмінностей від традиційних війн.

Хоча кожен складник або елемент “гібридної війни” і не є новим або унікальним явищем, несподіваними можуть стати їх взаємозв'язок, узгодженість, гнучкість та динамічність застосування при суттєвому зростанні значущості інформаційних факторів, які впливають на результат дій. Застаріла система управління як за структурою, так і за операційною спроможністю стає не здатною своєчасно реагувати на всі виклики, що з'являються на полі бою, внаслідок чого можливості військ повною мірою реалізувати не вдається.

Інша відмінність сучасних війн полягає у тому, що розвиток інформаційного суспільства, який ми бачимо в останні роки, формує у той же час і нові контексти протистояння у такій війні, у тому числі з значущістю. Зростання ролі протиборства в інформаційній сфері потребує володіння сучасними

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

22 березня 2018 р., м. Харків

інформаційними технологіями та переходу від традиційної до мережецентричної системи управління. У свою чергу, це потребує заміни застарілої елементної бази системи управління на принципово нову, впровадження нових інформаційно-телекомунікаційних технологій тощо.

Слід розуміти, що саме стан та розвиток управління силами НГУ є важливішими показниками її бойової потужності та готовності до дій. У той же час система управління має низку таких особливостей, як значна різноманітність різнотипних об'єктів управління, інтенсивні потоки інформації, висока динамічність і складність обстановки, функціонування у реальному масштабі часу та на великому просторі, обмеженість термінів прийняття рішень в умовах недостатності та невизначеності інформації про обстановку тощо.

Так, під час виконання завдань з протидії "гібридній війні" система зв'язку та інформатизації одночасно повинна забезпечити управління:

- Діями з'єднань, військових частин і підрозділів НГУ при локалізації та блокуванні району конфлікту;
- Підготовкою та проведенням спеціальних операцій із блокування, роззброювання, знешкодження незаконних збройних формувань (НЗФ);
- Діями з охорони й оборони населених пунктів, важливих державних об'єктів, з припинення збройних зіткнень і роз'єднання протиборчих сторін, вилучення зброї та вибухових речовин, що незаконно зберігаються;
- Супроводом та охороною автомобільних колон (комунікацій залізничного і введеного транспорту), а також діями під час виконання інших завдань, що раптово виникають.

Таким чином, можна зробити висновок що в умовах активного використання проти України засобів ведення "гібридної" та мережецентричної війн важливим й актуальним на сьогодні завданням є вдосконалення організації зв'язку та інформатизації, створення єдиної інформаційно-телекомунікаційної системи Національної гвардії України та інших військових формувань.

УДК 351.7

Пашуба А.С., викладач кафедри тактики факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, майор; **Четв'як А.В.**, курсант 245 навчальної групи курсу № 4 факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, старший солдат

ОРГАНІЗАЦІЯ НАСТУПУ З ФОРСУВАННЯМ ВОДНОЇ ПЕРЕШКОДИ

В світі останніх подій, в нашій країні, актуальність наступального бою продовжує мати одне з передових місць. Військова загроза територіально може виникнути з любого географічного напрямку, стосовно державного кордону, а кожен регіон нашої країни, має свої особливі природні умови. Виконання завдань територіальної оборони, а в свою чергу система наступальних дій механізованого підрозділу

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

22 березня 2018 р., м. Харків

має бути адаптована до природних складок місцевості.

На території нашої держави протікає велика кількість річок середньої ширини та широких, течія яких направлена з півночі на південь розділяючи територію на східну та західну. Основне завдання наступального бою є звільнення окупованих противником територій, та в ряді випадків протилежний берег яких обороняється противником, тому форсування водної перешкоди набуває актуальності.

Під час форсування водної перешкоди найбільш вразливими бойові порядки можуть виявитись з моменту відчалювання зі свого берега до розвитку наступу на протилежному. Проблематика питань пов'язаних з підвищенням живучості підрозділів пов'язана з вогневою підтримкою, що організовується під час безпосереднього форсування.

Система вогню має організовуватись в умовах дуже обмеженої маневренності, тому підтримка вогнем може здійснюватись наступним чином:

1) Вогневими засобами механізованих підрозділів які ведуть вогонь прямою наводкою, та засобів ближнього бою, що виконують стрільбою непрямою, та напівпрямою наводкою.

2) Підрозділами артилерії.

3) Підрозділами армійської та фронтової авіації.

4) Механізованими підрозділами, що діють на протилежному березі.

5) Обмеженим застосуванням зброї масового ураження.

і тд.

Вищеперераховані способи в кожній конкретній обстановці повинні виконуватись з урахуванням характеру дії противника, пори року, часу доби, рельєфу місцевості, і тд..., та потребують вивчення та практичного відпрацювання.

УДК.355.351

Пашнюк-Пашнєв Є.С., курсант 1 відділення 117 навчальної групи курсу № 8 факультету № 4 Національної академії Національної гвардії України, старшина;
Пташка С.Д., старший викладач кафедри управління повсякденною діяльністю Національної академії Національної гвардії України

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛАДНЕННЯ БЛОКПОСТА І ОРГАНІЗАЦІЯ СЛУЖБИ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Розглянуто основні вимоги та особливості обладнання блокпосту, порядок роботи командира щодо організації несення служби підрозділами Національної гвардії України.

Актуальність теми визначається існуванням нагальної потреби у вдосконаленні організації режимно-карантинної та комендантської служби в районі виконання завдань підрозділами Національної гвардії України, які пов'язані з особливостями

виконання обов'язків по забезпеченню громадської безпеки та громадського порядку в державі.

Метою даної теми є дослідження основних вимог та особливостей обладнання блокпосту, порядок роботи командира щодо організації несення служби підрозділами Національної гвардії України, передового досвіду дій особового складу при різких змінах оперативної обстановки в районі виконання завдань та тенденції розвитку в цьому напрямку.

Одним із важливих аспектів діяльності Національної гвардії України як військового формування з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України є участь у спеціальних операціях із знешкодженням озброєних злочинців, припиненні діяльності не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань (груп), організованих груп та злочинних організацій на території України, а також у заходах, пов'язаних із припиненням терористичної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даних питань показує, що в мирний час чисельність особового складу блокпоста, як правило, дорівнює посиленому взводу, призначається для несення служби на розгалуженні важливих шляхів, в'їздах (виїздах) до населених пунктів, станцій; здійснення контролю за рухом транспорту, людей, їх перевірки та огляду тощо. Натомість, під час проведення антитерористичних операцій він виконує функції зовнішньої ізоляції району дій НЗФ, своєчасного виявлення їх пересування, шляхів можливого виходу бойовиків із районів їх зосередження, ізоляції і позбавленні доступу до джерел постачання; забороні притоку поповнення, постачання боєприпасів і зброї та недопущення прориву через блокпости. Блокпост становиться одним із суттєвих елементів системи оборони військ. Проте, завдяки застарілим підходам його будують, як окремий опорний пункт без всякої підтримки, що і може привести до його оточення і знищення.

Блокпости повинні бути обладнані таким чином, щоб його захоплення або проникнення (перевезення, перенесення заборонених предметів) зі сторони громадських осіб, бандформувань були неможливі. Особливості обладнання будуть залежить від отриманого завдання та прийнятого рішення командиром.

Для цього командир повинен врахувати ряд основних заходів щодо обладнання та організації несення служби на блокпосту, а саме:

1. Перед зайняттям позицій, обов'язкове проведення розвідки території, перевірка місцевості на наявність замаскованих вибухових пристроїв та відсутність ворожих засідок. Тільки після цього силами підрозділу може проводитись комплекс заходів та робіт з його обладнанням щодо виконання службово-бойових завдань.

2. Місцевість навколо поста повинна бути відкрита для кругового обстрілу і добре проглядатися.

3. Настрій місцевого населення та їх політична направленість в місцях розташування блокпосту.

4. Наявність часу, сил і засобів для обладнання блокпосту, вибір та обстеження місцевості.

5. Пори року, доби, рельєфу місцевості та інші.

Для вирішення цих питань пропонується:

- командирам підрозділів правильно оцінювати обстановку, обґрунтовано обирати місця для обладнання блокпостів (позицій, опорних пунктів) з урахуванням особливостей рельєфу місцевості, неможливості його об'їзду, поблизу ділянок доріг з високими укосами, глибокими кюветами, мостів та інших перешкод. Блокпост необхідно розташовувати на відстані від житлових будинків, яка б забезпечила неможливість ведення по ньому вогню з ручних протитанкових гранатометів та стрілецької зброї;

- здійснювати інженерне обладнання місцевості шляхом використання МЗП, сигнальних мін, засобами примусової зупинки автотранспорту, попереджувальних покажчиків ("Прохід заборонено", "Заборонена зона", "Заміновано", тощо), знаки обмеження швидкості руху, знаки зупинки;

- обладнання технічними засобами спостереження, відео та фото фіксацію подій (за участю цивільного населення, сепаратистів);

- налагодження стосунків з місцевими органами управління та місцевим населенням щодо надання допомоги в обладнанні інженерних споруд блокпосту;

- в ході ведення спостереження за місцевістю, особливо у темну пору, блокпост варто забезпечити приладом нічного бачення та тепловізором, а у військовослужбовців для ефективного вогню у ночі повинні бути приціли нічного бачення.

Блокпост варто облаштувати засобами попередження, призначеними для подання сигналів при спробі пробратися на територію блокпосту. Такі засоби при спробі вторгнення повинні подавати звуковий та світловий сигнали. Світловий сигнал певної ланки має освітлювати свою ділянку. Таким чином військовослужбовці відразу орієнтуватимуться звідки вторгнення.

В ході дослідження бойового досвіду підрозділів для організації та несення служби на блокпості пропонується склад від взводу і більше, який може бути посилений озброєнням, бойовою технікою. Для перевірки (догляду) автотранспорту, перевірки (огляду) людей необхідно мати наступні групи: група огляду, група прикриття, чергові вогневі засоби, резерв. Кожен військовослужбовець при несенні бойової служби повинен займати позицію так, щоб не знаходитись на лінії вогню та не перешкоджати діям інших військовослужбовців.

Чисельність особового складу що залучається до несення служби призначається, з урахуванням обстановки, що склалася, та здатності підрозділу самостійно виконати поставлене завдання і тримати кругову оборону.

УДК 351.7

Пашенко В.В., кандидат технічних наук, доцент кафедри тактики факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, підполковник; **Пушкар О.В.**, курсант 224 навчальної групи, курсу № 1, факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, солдат

КУЛЕМЕТНА ДВОХАМБРАЗУРНА МЕТАЛЕВА СПОРУДА З БЕТОННОЮ СЕКЦІЙНОЮ ОСНОВОЮ

Військові фортифікаційні споруди є важливим засобом забезпечення бойової діяльності військ і досягненням високої живучості їх на позиціях і в районах розташування. Вони підвищують ефективність застосування зброї і бойової техніки, стійкість управління військами і забезпечують захист військ від сучасних засобів поразки.

Для влаштування фортифікаційних споруд війська застосовують засоби самоокопування бойової техніки, землерийні і інші машини інженерного озброєння, цивільну техніку, шанцевий інструмент, вибухові речовини, місцеві матеріали, табельні збірно-розбірні споруди і конструкції промислового виготовлення.

Фортифікаційні споруди влаштовуються, як правило, збірної конструкції. Під час завчасного обладнання позицій і районів розташування військ можуть зводитися споруди з остовом із бутового каміння або цегли на цементному розчині, а також монолітної або збірно-монолітної залізобетонної конструкції.

Поряд з наведеними матеріалами в якості остова споруд можна використовувати і бетонні секції для парканів. З такою основою створена кулеметна двохамбразурна металева споруда.

Запропонована кулеметна двохамбразурна металева споруда містить металеве закриття і бетонну секційну основу, які з'єднуються між собою за допомогою болтового з'єднання. Металеве закриття включає боковини ліву і праву, вставки ліву і праву, два короби амбразур та дві амбразурні плити з заслінками, які з'єднуються між собою за допомогою болтових з'єднань. Бетонна секційна основа включає залізобетонні стовпи, в яких виконані пази для залізобетонних плит і металеві шпильки для кріплення металевого закриття та залізобетонні плити.

Усередині споруди установлені: настінний кулеметний станок та дерев'яний підлоговий щит.

Зверху для гідроізоляції споруда покривається вирівнюючим шаром та герметичним рулонним матеріалом, після чого засипається ґрунтом та маскується.

Зведена у котловані споруда сполучається з входом з траншеї, яка перекривається залізобетонною плитою та обшивається залізобетонними плитами і дерев'яними щитами, засипається ґрунтом та маскується.

Особовий склад в споруду може входити з траншеї, ходу сполучення або з поверхні, звідки через металеві двері в середину споруди.

Повітрообмін усередині споруди забезпечується приточно-витяжною вентиляцією.

Для оборони входу в приміщення в металевих дверях виконана бійниця.

Для збільшення строку експлуатації зовнішні стінки металевого закриття покриваються захисним матеріалом.

Загальна маса споруди 2500 кг; найбільша маса одного елемента 90 кг, що забезпечує можливість перенесення споруди по елементам в ручну.

Використання споруди із бетонною секційною основою, в порівнянні з уже відомими, дасть можливість:

- зекономити кошти за рахунок використання серійних стовпів та плит, які використовують під час будівництва бетонних парканів;
- підвищити транспортабельність, зменшити час на зведення, що в загальному підвищить оперативність виконання поставлених завдань.

УДК 355.40

Полуденний К.О., слухач магістратури 717 навчальної групи факультету № 1 Національної академії Національної гвардії України, майор

МЕТОДИКА РОБОТИ НАЧАЛЬНИКА РОЗВІДКИ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ В ХОДІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОПЕРАЦІЇ

Основні тези наукової роботи:

1. Актуальність наукової роботи полягає в розробці алгоритму, методики роботи начальника розвідки в умовах проведення спеціальних операцій, що широко проводяться в зоні проведення АТО на сході України та в інших можливих районах держави, щодо виявлення ДРГ, ДРС, НЗФ, ОТГ, ОЗГ пошук озброєних злочинців, потребує нових підходів до ведення розвідки, щодо ефективності виконання бойових завдань у спеціальній операції невоєнного характеру.

2. Розвідка під час спеціальної операції є видом оперативної розвідки Збройних Сил, який являє собою сукупність заходів, що проводяться штабами об'єднань, з'єднань, частинами та підрозділами спеціального призначення з метою добування відомостей про противника, проведення спеціальних заходів на його важливих об'єктах в інтересах Генерального штабу, оперативних об'єднань сухопутних військ і флоту, а також організації партизанського руху. Ведеться в загрозливий період і з початком військових дій. В своїй діяльності поєднує методи військової та агентурної розвідки.

3. Робота начальника розвідки полягає у плануванні й організації розвідки у військовій частині, виконання поставлених завдань безпосередньо підпорядкованим йому підрозділом і своєчасне забезпечення командира і штабу необхідними розвідувальними даними про противника і місцевість у районі майбутніх бойових дій.

4. В умовах проведення спеціальної операції невоєнного характеру, щодо забезпечення публічної безпеки та охорони публічного порядку, на начальника розвідки (начальника відділення розвідки) покладається на постійному зборі інформації щодо оперативної обстановки, аналізу, координації з органами розвідки, органами державного самоврядування, правоохоронними органами з питань взаємодії та обміну інформацією. Учасі в координаційних центрах, що будуть створені у разі проведення спеціальної операції.

УДК 355.53

Приліпа В.І., курсант 214 навчальної групи курсу №1 факультету №1 Національної академії Національної гвардії України, сержант; **Стародубцев С.О.**, кандидат військових наук, доцент, доцент кафедри №3 факультету №1 Національної академії Національної гвардії України

МЕТОДИКА ПРИЙМАННЯ ОЗБРОЄННЯ ТА БОЄПРИПАСІВ КОМАНДИРОМ РОТИ ПІД ЧАС ПРИЙОМУ–ЗДАЧІ СПРАВ ТА ПОСАДИ У ПІДРОЗДІЛІ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Розглядаються особливості роботи командира роти щодо приймання справ і посади. Визначені особливості та порядок організації перевірки матеріальних засобів у підрозділі. Пропонується методика (алгоритм) роботи командира роти щодо приймання озброєння та боєприпасів під час прийому-здачі справ та посади у підрозділі.

Проведений аналіз прийняття та здавання посади командирами підрозділів у військах, особливо молодими офіцерами, свідчить про недостатність досвіду, а іноді недостатність їх теоретичної і практичної підготовки. Окрім того, вимоги до цього питання викладено у декількох документах, які мають свої особливості та з згодом змінюються. Тому теорія і практика прийняття та здавання посади посадовими особами військових частин потребує впорядкування. Прийняття посади – багатогранний процес, тому у даній роботі розглянуто одна з основних складових у прийманні справ та посади командира роти, яка пов'язана з прийманням озброєння та боєприпасів підрозділу. Робота командира роти буде залежати від теоретичних знань і практичних навичок ведення облікової і технічної документації, дотримання порядку експлуатації, правильного зберігання. Без цього

не може командир і начальник організувати та планувати матеріально-технічне забезпечення, бойову підготовку, виконання службово-бойових завдань підрозділом.

У роботі визначено специфіку та особливості приймання озброєння, боєприпасів та майна служби озброєння командиром роти, впорядковано порядок його роботи під час прийому-здачі справ та посади у підрозділі військової частини НГУ. Пропонується методика (алгоритм) роботи командира роти, щодо приймання озброєння та боєприпасів під час прийому-здачі справ та посади у підрозділі.

У загальному вигляді порядок роботи командира роти, щодо приймання озброєння та боєприпасів під час прийому-здачі справ та посади у підрозділі включає наступні етапи:

1 етап – аналіз даних щодо наявності і технічного стану озброєння та боєприпасів підрозділу проводиться шляхом вивчення облікових документів та опитування посадових осіб підрозділу щодо організації збереження озброєння, боєприпасів та ведення обліку.

2 етап – підготовка озброєння та боєприпасів підрозділу до перевірки здійснюють у парках, місцях розміщення підрозділів (відкритих майданчиках, сховищах, кімнатах зберігання зброї), а бойової техніки, яка знаходиться на бойовому чергуванні – у місцях чергування.

3 етап – прийняття озброєння та боєприпасів підрозділу здійснюється разом із членами комісії, призначеної наказом командира військової частини і в присутності командира підрозділу, який здає посаду.

4 етап – документальне оформлення результатів прийняття озброєння та боєприпасів здійснюється членами комісії та особою, яка приймає посаду, в присутності особи, яка здає посаду і складаються відповідні документи:

- акт про проведення інвентаризації;
- інвентаризаційні описи;
- відомості номерного обліку озброєння;
- рапорт про прийняття посади.

УДК 355.4

Радіонов Г.О., кандидат військових наук, заступник начальника кафедри тактики факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, підполковник; **Шуляк Д.О.**, курсант 216 навчальної групи курсу № 3 факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, старший солдат

СПОСОБИ УТОЧНЕННЯ ЗОБРАЖЕННЯ МІСЦЕВОСТІ НА ТОПОГРАФІЧНИХ КАРТАХ

Орієнтування на місцевості є однією з важливих умов забезпечення життєдіяльності і успішного виконання поставлених завдань. Через війну,

людську діяльність і, навіть, внаслідок природних процесів, образ землі безупинно змінюється. Це спричиняє те, що видані карти перестають відповідати дійсності. Даний фактор досить сильно впливає на виконання завдань особовим складом Національної гвардії України. На сьогоднішній день військові структури України користуються картами, які були складені, ще у 1974 році.

Розбудова української держави, розвиток виробництва, різноманітність господарської діяльності викликає загальну потребу подальшого поліпшення картографічного забезпечення, моделюванні природних та суспільних процесів, прогнозуванні наслідків освоєння території та використання природних ресурсів, проведенні наукових досліджень, вирішенні прикладних завдань та виконання поставлених завдань військовослужбовцями Національної гвардії України. Все це потребує сучасної, повної, достовірної, точної інформації про навколишнє середовище, стан його компонентів, взаємодію та взаємозв'язок природних і соціально-економічних об'єктів. Одним із джерел такої інформації є топографічна карта, яка є зменшеною образно-знаковою моделлю відповідної території. Укладаючи основу державного картографічного фонду і маючи властивості комплексного відображення території, топографічні карти повинні бути високоякісними та сучасними, що обумовлює необхідність їх постійного вдосконалення.

Для складання або оновлення топографічних карт використовують ряд заходів а саме:

- камерального виправлення по аерофотознімках з наступним польовим обстеженням;
- виправленням у полі, прийомами інструментальної та мензульної зйомки;
- виправлення (складання) за картографічними матеріалами більших масштабів, які є результатом нових зйомок чи відновлення.

Оновлення карт з допомогою мензульної зйомки роблять лише для великомасштабних карт і планів. Оновлення прийомами мензульної зйомки може здійснюватися як виняток у тих ділянках, які не покриті аерофотознімками.

Одним з основних способів відновлення карт є виправлення (складання) за картографічними матеріалами більших масштабів, які є результатом нових зйомок чи відновлення.

Виправлення карт за аерофотознімками виконується:

- по фотопланам, складеним за матеріалами нової аерофотозйомки (використовується лише для великомасштабних карт і планів);
- по аерофотознімках з допомогою універсальних приладів (СПР, СД тощо.);
- по аерофотознімках з допомогою найпростіших приладів проектування, ричажного пантографа і пропорційного циркуля (для виправлення окремих елементів змісту карти).

УДК 355.4

Рижонек Є.М., курсант 236 навчальної групи курсу № 3 факультету № 1, Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Павленко С.О.**, старший викладач кафедри № 3 факультету № 1 Національної академії Національної гвардії України, підполковник

АНАЛІЗ ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Проведено аналітичний огляд нормативно-правової бази, що регламентує порядок застосування спеціальних засобів військовослужбовцями Національної гвардії України під час виконання службових завдань та виділення проблемних питань.

Під час виконання завдань, військовослужбовці Національної гвардії України мають право застосовувати заходи фізичного впливу, а за виключної необхідності і спеціальні засоби, вогнепальну зброю, озброєння та бойову техніку в порядку та у випадках, передбачених Законами України.

Питання застосування військовослужбовцями Національної гвардії України спеціальних засобів є актуальними. Оскільки застосування спеціальних засобів так чи інакше тягне обмеження прав громадян, та обов'язково має базуватися на законних підставах. У всіх випадках, що потребують застосування спеціальних засобів необхідно дотримуватись принципу мінімізації та достатності впливу. Кожен факт необґрунтованого застосування спеціальних засобів негативно позначається на ставленні населення до Національної гвардії України та тягне за собою персональну відповідальність кожного військовослужбовця, встановлену законом, у випадку перевищення повноважень. В умовах недосконалості нормативної бази, застосування зазначених заходів примусу заслуговують на особливу увагу.

Так, у відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 року № 1024 затверджено перелік спеціальних засобів, що застосовуються військовослужбовцями Національної гвардії України під час виконання службових завдань. До нього належать: електрошокові пристрої контактної та контактано-дистанційної дії; засоби обмеження рухомості; засоби та пристрої обмеження доступу на певну територію; засоби примусової зупинки транспорту; засоби акустичного та мікрохвильового впливу; спеціальні маркувальні та фарбувальні засоби; пристрої, гранати та боєприпаси світлозвукової дії; пристрої, гранати, боєприпаси та малогабаритні підривні пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень; засоби, споряджені безпечними димоутворюючими препаратами; водомети,

бронемашини без встановленого на них штатного озброєння та інші. Також зазначено, що вид спеціального засобу, час початку та інтенсивність його застосування визначається з урахуванням обставин, що склалися, характеру правопорушення та особи правопорушника.

Але в жодному нормативному документі не приведені назва, або навіть технічна характеристика спеціальних засобів, що дозволяється застосовувати військовослужбовцям Національної гвардії України. Слід зазначити, що у Постанові Ради Міністрів Української РСР від 27 лютого 1991 р. № 49 «Про затвердження Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку», яка була відмінена, такий перелік наводився.

Відсутність конкретного переліку з назвами та технічними характеристиками спеціальних засобів, що дозволяється застосовувати військовослужбовцям Національної гвардії України під час виконання службових завдань, створює умови для виникнення суперечливих ситуацій щодо правомірності застосування конкретного спеціального засобу.

УДК 358.232

Старух О.С., старший викладач кафедри тактики факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України; **Четв'яков А.В.**, курсант 245 навчальної групи курсу № 4 факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України, старший солдат

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПІДРОЗДІЛІВ В УМОВАХ МІННОЇ ВІЙНИ

У районі проведення Антитерористичної операції на Сході України територія, яка містить мінну небезпеку, складає близько 700 тис. га, тоді як розміновано з початку проведення операції близько 3 тис. Поряд з цим, впродовж останнього часу спостерігається тенденція до значного збільшення забруднення території боєприпасами, які не розірвалися після обстрілів та здійснення кількості терористичних актів на території так званих ОРДЛО із застосуванням мінно-вибухових пристроїв (далі МВП). Підсумком такої діяльності бойовиків є травмування та загибель особового складу правоохоронних органів, військових формувань та цивільного населення.

Питанням дослідження аналізу мінної безпеки та протидії мінній війні присвячена низка наукових робіт, однак їх автори, у переважній більшості, висвітлюють ефективні способи подолання мінно-вибухових загороджень, прийоми пошуку та знешкодження вибухонебезпечних предметів, але не повною мірою розглядають заходи щодо аналізу мінної безпеки та протидії мінній війні під час виконання спеціальних бойових завдань.

У зв'язку з цим існує нагальна потреба у наданні практичних рекомендацій співробітникам правоохоронних органів та військових частин щодо проведення комплексу заходів із аналізу мінної безпеки та протидії мінній війні, завдяки яким буде виключене травмування та досягнуте збереження життя особового складу, зменшення імовірності підривів та постраждалих від МВП у районах виконання спеціальних бойових завдань.

Безпека підрозділів в умовах мінної війни забезпечується: цілеспрямованою підготовкою особового складу до виконання спеціальних бойових завдань; постійною психологічною готовністю особового складу до дій в умовах мінної війни; підготовкою та підтриманням у постійній бойовій готовності штатних (позаштатних) інженерно-саперних підрозділів та груп розмінування; ретельною організацією планування та виконання спеціальних бойових завдань із урахуванням застосування інженерних сил та засобів противника; тісною взаємодією з військовими частинами та підрозділами МВС, СБУ, ДПСУ, УДО, ЗС України та ДСУНС щодо обміну інформацією про мінну обстановку.

У підрозділах, які залучаються до виконання завдань на територіях, що становлять мінну небезпеку, необхідно організувати постійний моніторинг мінної обстановки, зокрема: узагальнення та опрацювання інформації, а також її графічне та текстуальне відображення.

Найважливішу роль у реалізації заходів щодо протидії мінній війні відіграє цілеспрямована підготовка особового складу до виконання спеціальних бойових завдань.

Під час підготовки особового складу необхідно звертати увагу на тверде засвоєння кожним військовослужбовцем основних демаскуючих ознак мін та вибухонебезпечних предметів, подання установлених команд (сигналів) під час виявлення вибухонебезпечних предметів та практичні дії за ними, дії щодо пророблення і позначення проходів для виходу із замінованих ділянок місцевості, позначення виявлених вибухонебезпечних предметів та надання першої медичної допомоги потерпілим.

Для підвищення якості підготовки доцільно широко застосовувати навчальні інженерні боєприпаси, муляжі МВП, а також навчально-імітаційні засоби, які дозволять створити обстановку, що наближена до бойової.

Результатом упровадження у підрозділах запропонованих рекомендацій щодо виконання комплексу заходів з аналізу мінної безпеки та протидії мінній війні буде збереження життя та здоров'я особового складу, зменшення кількості підривів на МВП та СВП у районах виконання спеціальних бойових завдань.

Степаненко В.В., курсант 1-го курсу факультету №2 групи Ф2-101 Харківського національного університету внутрішніх справ, рядовий поліції;
Чумак В.В., кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник відділу організації наукової роботи Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ СЛУЖБИ З ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

Україна стала на шлях держав Західної Європи, які у свою чергу розвиваються «демократичний бік». У зв'язку з цим посилюються акції громадського волевиявлення спрямованого на висловлення поглядів і ставлення населення до тих чи інших проблем та актуалізацію їх вирішення, вимог щодо забезпечення їх прав, свобод та інтересів, задоволення нагальних потреб, тощо, які, у свою чергу, найчастіше виявляються у масових заходах різного генезису.

Згадаємо «Майдан» 2013-2014. В ніч з 28-29 листопада 2013 відбулася безпрецедентна акція. Декілька сотень бійців спецпідрозділу «Беркут» силою розігнали наметове містечко на Майдані, вони не тільки виштовхували їх, а також били кийками, руками і ногами. Це суперечило Конституції України, але ніхто на це не зважав, бо не було жодного закону, який би регулював проведення охорони публічної безпеки. Можливо через це мирна акція протесту була прийнята як агресія. Ця подія повністю змінила нашу історію. Щоб подібні випадки так і залишалися прецедентами і не повторювалися Верховна Рада України повинна прийняти проект Закону України «Про порядок організації і проведення масових мирних заходів». Не менш важливими є й розробка та прийняття проекту Закону України «Про публічну безпеку і порядок під час проведення масових заходів».

Поняття публічної безпеки та порядку в вітчизняному законодавстві з'явилося в 2015 році і пов'язане з прийняттям Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Проте, сутність, процедури, особливості, принципи, об'єкт, суб'єкти та інші важливі аспекти забезпечення публічної безпеки і порядку не визначені ані в даному законі, ані в інших нормативно-правових актах. Спеціального закону, який регламентував би порядок проведення масових заходів в Україні, також й досі не прийнято. Незважаючи на це, в українському законодавстві сформувався певні правові засади забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку під час проведення масових заходів в Україні, які потребують удосконалення в ході здійснюваних реформ.

Варто зазначити, що відповідно до ст. 34 Конституції України кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань, вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію

усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір. Проте, здійснення цих прав може бути обмежене законом в інтересах, зокрема, громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам. У ст. 39 Конституції проголошено, що громадяни мають право збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації, про проведення яких завчасно сповіщаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування. Відповідно, обмеження щодо реалізації цього права може встановлюватися судом відповідно до закону в інтересах громадського порядку – з метою запобігання заворушенням чи злочинам, тощо. Чинне законодавство України не закріплює наразі конкретний строк, протягом якого мають бути сповіщені стосовно проведення масових заходів органи виконавчої влади або місцевого самоврядування. Непоодинокими є випадки, коли подібна інформація направляється до органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування за добу до початку масових акцій, а інколи – за декілька годин. Натомість, строк завчасного сповіщення повинен бути поміркованим, не обмежувати передбачене ст. 39 Конституції України право громадян на проведення демонстрацій, мітингів, зборів, походів, тощо. Саме цей строк і має стати гарантією реалізації зазначеного права.

Організація охорони публічної безпеки як управлінська діяльність нерозривно пов'язана із здійсненням функцій, спрямованих на безпосередню охорону порядку і безпеки, попередження і припинення порушень. Таким чином, організаційні функції органів внутрішніх справ реалізуються в сукупності з їх тактичними діями, які полягають у застосуванні певних форм і методів безпосередньої охорони публічного порядку і безпеки, попередженні та припиненні правопорушень, забезпеченні надійного захисту життя, здоров'я, прав і свобод громадян, інтересів суспільства і держави від злочинних чи інших антигромадських посягань.

Організація служби охорони громадського порядку органів внутрішніх справ базується на системі її підрозділів, які перебувають між собою у певному зв'язку, де має місце підпорядкування нижчих апаратів вищим, координація і взаємозв'язок з іншими службами органів внутрішніх справ. Ця система складається з трьох ланок. Вищою ланкою є Департамент патрульної служби поліції МВС України, який здійснює в межах своєї компетенції загальне керівництво підвідомчою службою, забезпечує управління діяльністю нижчих апаратів. При цьому Департамент організовує діяльність апаратів лінійних служб охорони громадського порядку та здійснення дозвільної і паспортної систем, а також забезпечення режиму перебування в Україні іноземних громадян та осіб без громадянства. Друга ланка цієї служби охоплює апарати охорони громадського порядку ГУ МВС України в Криму, місті Києві і Київській області, УМВС України в областях і місті Севастополі та на транспорті. Третю ланку служби охорони громадського порядку становлять підрозділи в міських, районних відділах внутрішніх справ та їх структурні підрозділи.

Із зазначеного зрозуміло, що на даний момент, для того, щоб бути на одному рівні з іншими державами, ми повинні прийняти нові законопроекти, які будуть регламентувати проведення політичних акцій, маніфестів, мітингів...

УДК 353.359

Стецюк В.В., курсант Київського факультету Національної академії Національної гвардії України; **Косюк В.П.**, старший викладач кафедри військово-спеціальних дисциплін Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, підполковник

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Проблема, що потребує розв'язання! Цинічне порушення Російською Федерацією норм міжнародного права, знехтування принципами непорушності державних кордонів, анексія Автономної Республіки Крим і м. Севастополя, відкрита збройна агресія проти України, напружена суспільно-політична ситуація в державі, підвищення рівня зовнішньої та внутрішньої загрози національній безпеці, зокрема активізація терористичної діяльності, призводять до необхідності ефективного реагування на зазначені зміни в оперативній обстановці під час виконання Національною гвардією покладених на неї завдань.

За результатами проведеного комплексного огляду сектору безпеки і оборони, оцінки стану воєнної безпеки держави встановлено, що на сьогодні в умовах реальних та потенційних загроз Національна гвардія має обмежену спроможність до виконання визначених завдань з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, охорони ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання державної власності, важливих державних об'єктів, участі в заходах щодо припинення збройних конфліктів та інших провокацій на державному кордоні, а також підтримки операцій Збройних Сил у кризових ситуаціях, що загрожують національній безпеці в особливий період.

Існує нагальна потреба в продовженні нарощування здатності Національної гвардії виконувати покладені на неї завдання, що відповідає пріоритетам державної політики, визначеним абзацом шістнадцятим частини другої статті 8 Закону України "Про основи національної безпеки України", абзацом четвертим частини першої статті 6 Закону України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики", а також Указами Президента України від 14 березня 2016 р. № 92 "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року "Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України" та від 6 червня 2016 р. № 240 "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 травня 2016 року "Про Стратегічний оборонний бюлетень України".

Зміна системи бойової та спеціальної підготовки в НАНГУ.

У процесі розвитку НГУ однією зі стратегічних цілей є визнання структури на міжнародній арені. Тому від моменту її створення постійно проводиться робота в цьому напрямку, а саме:

- продовження роботи в рамках членства в ЄІЕР;
- продовження роботи в рамках діючих ініціатив та програм НАТО;
- започаткування співробітництва зі ЗС Канади і Великої Британії;
- продовження роботи в рамках Багатонаціонального об'єднаного координаційного комітету з питань військового співробітництва та оборонного реформування (МКС);
- започаткування співробітництва з Консультативною моніторинговою місією Європейського Союзу в Україні (EUAM)
- розвиток співробітництва з Організацією Європейських Сил Жандармерії (EGF);
- розширення участі НГУ у міжнародних операціях з підтримання миру та безпеки;
- продовження роботи щодо реалізації міжнародних проєктів;
- розширення участі в міжнародних навчаннях;
- збільшення кількості курсів вивчення іноземних мов для особового складу та викладачів як в Україні так і за кордоном.

Військовослужбовці Національної гвардії України активно беруть участь в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки. 16 військовослужбовців НГУ приймають участь в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки (місії ООН): Демократична Республіка Конго, Південний Судан, Ліберія, Штаб-квартира ООН.

УДК 355.21

Терещенко Е.О., курсант 255 навчальної групи курсу № 1 факультету № 1 Національної академії Національної гвардії України, солдат; **Фалько С.А.**, кандидат історичних наук, доцент, викладач кафедри тактики факультету № 1 (командно-штабного) Національної академії Національної гвардії України

ВІЙСЬКОВА МОДЕРНІЗАЦІЯ В СХІДНІЙ ЄПРОП: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ, БАЛКАНСЬКИЙ ДОСВІД

Кінець ХХ – початок ХХІ ст. стали дуже важливим періодом в історії Східної Європи. Практичні завдання національного самовизначення надали можливість вирішення глобальних проблем в руслі військового співробітництва між країнами Балкан та провідними європейськими державами та відійти від моделі співпраці

всередині державних утворень балканського півострова, за югославською схемою, яка діяла до початку військового конфлікту 90-х рр. ХХ ст. в межах єдиної держави.

Ця проблема стосується практично всіх країн регіону, в тій чи іншій мірі намагаються відстояти можливість розвитку державності в 90-ті роки ХХ та на початку ХХІ століття. Співпраця у військовій сфері між балканськими країнами і провідними європейськими державами уявлялося сторонам взаємовигідним: Хорватія, Словенія, Боснія, Сербія, Болгарія розраховували на матеріальну і фінансову допомогу, а також на консультації з питань підготовки збройних сил до війни; Німеччина, Великобританія і звичайно США розраховували на підтримку своїх інтересів в регіоні.

Автором використовувався порівняльний метод аналізу з метою вивчення особливостей діяльності європейських радників, спостерігачів та іноземних інструкторів при виявленні ефективності їх роботи з результатами успіхів діяльності європейських офіцерів під час служби в збройних силах регіону. Головна ідея дослідження – комплексний аналіз консалтингової та військово-інструкторської діяльності європейських країн в арміях держав Балкан як елементу воєнно-політичної співпраці.

УДК 354: 340.133:340.134

Ткачук Д.Ю., командир 3 відділення 254 навчальної групи курсу № 1 факультету № 1 Національної академії Національної гвардії України, сержант;
Євсєєв В.О., кандидат військових наук, заступник начальника кафедри № 3 факультету № 1 Національної академії Національної гвардії України, полковник

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАХИСТУ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

Проведений аналіз досвіду захисту об'єктів критичної інфраструктури в провідних країнах світу. На основі проведеного аналізу, а також вивчення і узагальнення надбань вітчизняних фахівців в предметній галузі наведені можливі шляхи удосконалення захисту об'єктів критичної інфраструктури України.

Саме сьогодні, за всю історію незалежності, Україна протистоїть самому серйозному виклику своїй національній безпеці. Загострення соціально-політичної кризи в державі за умов ведення проти України гібридної війни, підвищення ймовірності скоєння на її території диверсійно-терористичних актів та руйнування численних об'єктів інфраструктури в зоні проведення антитерористичної операції – все це визначає ті сучасні реалії, в яких сьогодні існує Україна, і в яких має забезпечуватися безпека її громадян, суспільства і держави.

Очевидно, що сектор безпеки та оборони України потребує докорінного реформування, яке має відбуватися з урахуванням світового досвіду та проголошеного курсу на євроінтеграцію і вступу в Організацію

Північноатлантичного договору (НАТО).

Зазначені чинники роблять особливо актуальним удосконалення захисту об'єктів критичної інфраструктури України, який активно розвивається у провідних країнах-членах Європейського Союзу та НАТО як один із сучасних шляхів реалізації політики безпеки людини, суспільства та держави.

Проведений аналіз досвіду захисту об'єктів критичної інфраструктури в провідних країнах світу, вивчення і узагальнення надбань вітчизняних фахівців в предметній галузі з урахуванням прийнятих в Україні нових нормативно-правових актів в сфері захисту об'єктів критичної інфраструктури показав, що можливими шляхами удосконалення захисту об'єктів критичної інфраструктури нашої держави можуть бути:

- прийняття нових або внесення змін в існуючі нормативно-правові акти з метою визначення основних понять (захист критичної інфраструктури, суб'єкти захисту критичної інфраструктури тощо);
- розроблення критеріїв та методології віднесення об'єктів до переліку об'єктів критичної інфраструктури;
- створення загального переліку об'єктів критичної інфраструктури України;
- внесення змін до існуючої класифікації загроз об'єктам критичної інфраструктури;
- утворення органу, який буде визначений як відповідальний за координацію діяльності всіх суб'єктів захисту об'єктів критичної інфраструктури України.

УДК 355.318:355.433.4:316.766.23

Целіков І.В., слухач магістратури 717 навчальної групи факультету №1 Національної академії Національної гвардії України, майор

МЕТОДИКА РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНОВОЇ ТАБЛИЦІ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНОМ УПРАВЛІННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ В ХОДІ ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОПЕРАЦІЇ ЗІ ЗНЕШКОДЖЕННЯ НЗФ В НАСЕЛЕНОМУ ПУНКТІ

В ході процесу прийняття управлінських рішень органами військового управління значна увага приділяється визначенню основних питань взаємодії та заходам, що спрямовані на її встановлення та підтримку. Від чітко налагодженої взаємодії безпосередньо залежить успіх всієї операції, що планується.

Процес налагодження взаємодії та розробки документів взаємодії є актуальним для розгляду офіцерами різних ланок військового управління. В науковій доповіді проведено дослідження процесу створення планової таблиці взаємодії на прикладі планування характерної для військової частини Національної гвардії України спеціальної операції із знешкодження НЗФ в населеному пункті.

Метою доповіді є аналіз процесу оперативного планування, як основи для подальшого встановлення та підтримки взаємодії всередині військової частини та зі взаємодіючими органами.

Об'єктом дослідження є діяльність командирів і штабів з визначення основних питань взаємодії та її налагодження.

Предметом дослідження є процес вироблення планової таблиці взаємодії у спеціальній операції із знешкодження НЗФ внаселенному пункті.

УДК 354: 340.133:340.134

Швиденко Т.В., командир 234 навчальної групи курсу № 1 факультету № 1 Національної академії Національної гвардії України, старший сержант;
Петік А.В., старший викладач кафедри № 3 факультету № 1 Національної академії Національної гвардії України, майор

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ В ПРОВЕДЕННІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОПЕРАЦІЇ В ЛІКВІДАЦІЇ АКЦІЙ МАСОВОЇ НЕПОКОРИ В УСТАНОВАХ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

Відповідно до змін Закону «Про Національну гвардію України», внесених Президентом України, до основних функцій, що покладені на підрозділи Національної гвардії України (НГУ) додана нова функція: участь у припиненні групових протиправних дій осіб, узятих під варту, засуджених, а також ліквідації наслідків таких дій в установах попереднього ув'язнення, виконання покарань (кризова ситуація).

На сьогодні на території України нараховується більше ніж 170 установ виконання покарань, чисельність в яких досягає до 2500 тис. осіб. Тому, для реагування на ситуації, що можуть виникнути в цих установах необхідно залучати сили і засоби, великі за своєю чисельністю.

На сьогодні, керівними документами не в повній мірі передбачені дії НГУ у виконанні таких завдань. Не визначені сили та засоби, що необхідно залучати, їх чисельний та функціональний склад. Не розроблений перелік сценаріїв і ситуацій, що можуть виникнути в ході групових протиправних дій. Не визначено, якого саме якого оперативного успіху необхідно досягти. Відсутній практичний досвід НГУ у виконанні таких завдань. Так, до останнього часу для ліквідації такої кризової ситуації залучались сили та засоби установ виконання покарань. Аналіз нормативно-правового забезпечення сусідніх держав показав, що основним підрозділом, який відповідає за ліквідацію кризових ситуацій в установах виконання покарань, є аналогічний за своєю структурою НГУ. Зокрема, внутрішні війська Придністровської Молдавської Республіки, внутрішні війська Республіки

Білорусь, внутрішні війська Киргизької республіки тощо. Саме, НГУ є військовим формуванням з правоохоронними функціями, до складу якої входять сили та засоби, що здатні швидко реагувати на кризові ситуації в середині держави.

Тому, в доповіді пропонується розробити нормативно-правове забезпечення дій НГУ по припиненню масових заворушень і групової непокори з боку засуджених. Внести зміни до Програм бойової та спеціальної підготовки щодо проведення тактико-спеціальних навчань та тренувань, метою яких є відпрацювання дій по припиненню групових протиправних дій осіб, узятих під варту, засуджених.

Звернути увагу на подальші дії сил НГУ, коли може виникнути необхідність у переміщенні засуджених з місця конфлікту. Це дозволить підвищити професійну майстерність сил НГУ, їх готовність до дій при виникненні кризових ситуацій в установах виконання покарань.

УДК 351.74

Шендера А.А., курсант Київського факультету Національної академії Національної гвардії України; **Колюшева О.С.**, викладач-методист (з мовної підготовки) Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, кандидат юридичних наук

НЕОБХІДНІСТЬ ВИВАЖЕНОСТІ ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО АПАРАТУ ПРИ ПРОВЕДЕННІ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ

Операція – це не просто сукупність певних дій та їх встановлена послідовність виконання, але й комплекс взаємопов'язаних заходів, методів та способів, покликаних зупинити збройних конфлікт на певній території та, як наслідок, привести до миру та спокою.

Без сумніву, як і будь-яка правова категорія операції, а особливо миротворчі операції, мають ряд характерних ознак, серед яких є: бажання двох сторін залагодити конфлікт, тобто сторони погоджуються на проведення операції задля встановлення миру; інтегрованість залучення миротворців з різних країн світу; використання силових методів та засобів лише у виключних випадках задля захисту місії; зупинення та попередження насильницьких дій; упровадження таких заходів, які стали б запорукою встановлення миру на певній території та успішне його панування.

Законодавець розуміє значення проведення миротворчих операцій за участі України, відповідно це відображається у прийнятті цільових нормативно-правових актів, таких як: Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 24 квітня 2009 року «Про Стратегію міжнародної миротворчої діяльності України», Наказ Міністерства

оборони України «Про затвердження Інструкції з підготовки та застосування національних контингентів, національного персоналу в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки», Закон України «Про схвалення рішення Президента України щодо направлення миротворчого контингенту для участі України в Силах Організації Об'єднаних Націй із спостереження за роз'єднанням ізраїльських і сирійських військ», Постанова Кабінету Міністрів України «Про фінансове та матеріально-технічне забезпечення діяльності українського миротворчого контингенту, що направляється до складу Сил ООН із спостереження за роз'єднанням ізраїльських і сирійських військ».

Існує об'єктивна необхідність з'ясування термінологічного наповнення понять, що використовуються в контексті здійснення миротворчої операції.

Превентивна дипломатія (*preventive diplomacy*) – це комплекс заходів, спрямованих на запобігання розвитку конфлікту між сторонами; вирішення конфліктної ситуації на початковому етапі та попередження вжиття більш суворих заходів. На даному етапі можуть використовуватись переговори, медіаторство, компроміс та взаємодопомога.

Наступний термін, який вимагає тлумачення – це операція зі встановлення миру (*peacekeeping operation*) – що має на меті використання дипломатичного інструментарію задля залагодження конфлікту. Використання таких методів, які переконують ворогуючі сторони припинити конфлікт та укласти мир. Даний вид операції може включати проведення переговорів, підписання угоди про мир, виключаючи використання силових методів щодо вирішення конфлікту.

Варто звернути увагу на операцію з організації миру (*peacebuilding operation*) – передбачає використання цілого комплексу заходів щодо трансформації ситуації зі стану війни до миру. Даний вид операції передбачає не просто укладення угоди про мир, але й довготривале планування задля забезпечення миру. У короткостроковій перспективі передбачає використання заходів з охорони, забезпечення стабільності та надання гуманітарної допомоги. У довгостроковій перспективі передбачає створення економічної, соціальної та політичної стабільності задля встановлення тривалого стану миру.

Операція з підтримання миру (*peacekeeping operation*) – передбачає бажання двох сторін вирішити конфлікт шляхом укладення угоди про перемир'я, у даному випадку використовуються заходи задля підтримання стану миру. Миротворці діють неупереджено і незалежно. Використання силових засобів може бути лише у виключних випадках задля захисту місії.

Операція з примусу до миру (*peace enforcement operation*) – передбачає використання прямих та непрямих силових заходів до ворогуючих сторін задля приведення їх до стану миру.

УДК 355.551

Шитюк Р.В., курсант курсу №1 факультету №1 Національної академії Національної гвардії України, молодший сержант; **Кулешов О.П.**, старший викладач кафедри управління повсякденною діяльністю Національної академії Національної гвардії України

ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ В ПЛАНОВІЙ ЗАЛІЗНИЧНІЙ ВАРТІ НА ШЛЯХУ СЛІДУВАННЯ

Проведений аналіз досвіду виконання службово-бойових завдань з *планового залізничного конвоювання свідчить про важливість організації своєчасної та якісної взаємодії варт на шляху слідування. На основі проведеного аналізу, а також вивчення і узагальнення надбань фахівців Національної гвардії України, Національної поліції України та Державної кримінально-виконавчої служби в предметній галузі наведені можливі шляхи удосконалення організації та практичного здійснення взаємодії в плановій залізничній варті на шляху слідування.*

Згідно своїх функціональних обов'язків основні питання взаємодії командир визначає у своєму рішенні. Потім вони уточнюються при розробці плануючих документів і під час організації бойової служби.

Питання взаємодії відображаються у планах роботи штабу, відділень і служб та інших плануючих документах.

Під час організації взаємодії командир має погодити:

- **між підпорядкованими підрозділами та з сусідніми частинами НГУ** порядок надання взаємної допомоги під час виконання повсякденних завдань та за надзвичайних обставин, перевірки варт, військових нарядів, які виконують службово бойові завдання в районах дислокації взаємодіючих частин; спільні дії під час розшуку злочинців, які втекли, та інших подій у районах дислокації частин;

- **з підрозділами Державної кримінально-виконавчої служби** (адміністрацією СІЗО, виправно-трудоустанов) – маршрути конвоювання та пункти обміну, графіки конвоювання засуджених автодорожніми вартами;

- **з адміністрацією залізниці та органами військових і спеціальних перевезень на залізницях:** графіки руху спеціальних вагонів за плановими і наскрізними маршрутами, час стоянки на обмінних пунктах і виділення місць відстою спеціальних вагонів, використання вартами засобів зв'язку Укрзалізниці і надання допомоги під час розшуку злочинців, які втекли з-під варт; заходи забезпечення контролю за рухом ешелонів з особовим складом варт, спеціальних вагонів залізницею;

- **з місцевими органами поліції:** спільні дії під час виконання повсякденних завдань конвоювання, а також при різких змінах обстановки, проведенні розшукових заходів, за надзвичайних обставин, маршрути планового конвоювання,

відкриття (закриття) пунктів обміну, порядок повідомлення органу-одержувача про конвоювання, заходи щодо забезпечення конвоювання на виїзні сесії судів (місця утримання конвойованих осіб, порядок виділення транспортних засобів і приміщень для варт).

- з місцевими органами служби безпеки: порядок спільних дій по розшуку злочинців, які втекли з-під варти; заходи щодо дотримання режимних вимог під час конвоювання за заявками органів служб безпеки;

- зі штабами військових оперативних командувань ЗС України, начальниками гарнізонів: заходи і спільні дії щодо порядку зв'язку і взаємного інформування про обстановку і надання допомоги в затриманні злочинців, які втекли з-під варти.

Зв'язок є основним засобом, який забезпечує управління підрозділами, вартами (військовими нарядами) під час виконання службово-бойових завдань.

Командир військової частини повинен підтримувати зв'язок з безпосереднім військовим начальником, підпорядкованими підрозділами, **вартами (військовими нарядами), взаємодіючими частинами та органами.**

При віддачі наказу на службу командир уточнює порядок підтримання взаємодії і зв'язку у плановій варті.

В ході несення служби начальник планової залізничної варти підтримує (організовану командиром частини) взаємодію з усіма вище перерахованими взаємодіючими частинами та органами з метою своєчасного та повного виконання поставлених завдань бойової служби.

На сучасному етапі, коли Укрзалізниця зменшує кількість часу на стоянку потягів на залізничних станціях, значна увага приділяється питанню, що начальник варти заздалегідь буде знати кількість засуджених, що здаються та приймаються на пунктах обміну.

Взаємодія з підрозділами та органами поліції, Державної кримінально-виконавчої служби, Національної гвардії України, відділеннями та відділами військових та спеціальних перевезень на Укрзалізниці, адміністрацією Укрзалізниці, адміністрацією судових органів – складає важливу частину службово-бойової діяльності для забезпечення якісного та повного виконання завдань з конвоювання.

Використовуючи різні форми взаємодії підрозділів НГУ, НП МВС України з іншими державними та правоохоронними органами для забезпечення виконання службово-бойових завдань це безпосередньо засновані на законодавчій основі способи офіційного співробітництва, що забезпечують узгоджений характер методів і засобів діяльності та доцільне їх поєднання у боротьбі зі злочинністю.

Характерним і необхідним для всіх форм взаємодії є встановлення особистих контактів між підрозділами НГУ, НП МВС України та іншими державними та правоохоронними органами, які беруть участь у виконанні завдань з конвоювання.

Таким чином, при організованій своєчасній взаємодії з частинами та органами на шляху слідування варти начальник варти забезпечує:

- повне та своєчасне виконання завдань з конвоювання засуджених, підсудних до пунктів призначення;
- не допускає зривів проведення судових процесів, термінів утримання засуджених та підсудних в ізоляторах тимчасового тримання;
- затримки руху поїздів по лінії Укрзалізниці на залізничних станціях при проведенні обміну спеціального контингенту.

УДК 351.741

Янұль Д.І., курсант Київського факультету Національної академії Національної гвардії України; **Троцький Р.С.**, старший викладач кафедри військово-спеціальних дисциплін Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, підполковник

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Зазвичай причини та мотиви, з яких та чи інша країна вирішує створити воєнізовані формування, є специфічними для кожного конкретного випадку. Національна гвардія Латвії завжди була інструментом самооборони народу проти зовнішніх агресорів (сили були сформовані за ініціативою суспільства). А, приміром, 200 років тому Король Сардинії заснував Карабінерні війська, які наділив подвійною функцією: оборона та охорона правопорядку. Статус та функції «збройних сил» карабінери отримали лише у 2000 році. Створення Національної гвардії США мало на меті зміцнити незалежність штатів від федерального уряду (вже пізніше її функції було розширено до підтримки дій армії). Модель створення воєнізованих формувань у тій чи іншій країні навряд чи може слугувати прикладом для «сліпого» наслідування іншими державами. Рішення про створення воєнізованих формувань не може залежати від наявності «зразкової» моделі для копіювання. Воно, скоріше, залежить від таких обов'язкових передумов: усвідомлення суспільством ролі національних військових і воєнізованих формувань; стратегічна оцінка загроз, оцінка благонадійності; організаційна структура сектору безпеки та оборони.

Стратегія оборони – це уміння правильно співставити цілі національної оборони та інструменти, які необхідні для її реалізації. Ця спрощена картина дає змогу побачити потрібну структуру: ЗСУ, НГУ та державна і місцева поліція. Отже, перший варіант: НГУ зосереджена виключно на захисті територій (районів). У цьому випадку територіальна оборона не буде означати забезпечення «внутрішньої безпеки». Скоріше за все, її слід розглядати як виконання оборонної функції на більшій території. У будь-якому випадку,

---

Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.

22 березня 2018 р., м. Харків

певна організація або збройні сили мають здійснювати територіальну оборону. Питання полягає в тому, чи справді НГУ є найбільш підходящим для цього формуванням, чи, можливо, ЗСУ, чисельність яких становить 250 тисяч особового складу, виконають цю задачу краще? Наскільки ефективною буде така оборона? Як показує практика, позитивні результати досягаються лише тоді, коли є цілковита консолідованість місцевого населення та його рішучість у намірі відстоювати суверенітет (Латвія, Сербія). Якщо в суспільстві існує розкол за регіональною належністю, НГУ перетвориться здебільшого на формування, що протидіятиме збройним нападам, допомагатиме місцевому ополченню тощо. Як Генеральному штабу, так і Міністерству внутрішніх справ буде складно управляти територіальною обороною. Як варіант, можна буде створити Командування територіальної оборони на рівні Командування об'єднаних збройних сил. Другий варіант: розглядати НГУ як сили резерву ЗСУ. Таке рішення потребуватиме високого рівня сумісності, в першу чергу у стандартах навчання. Цього можна досягнути лише у тому випадку, якщо НГУ буде службою (частиною) ЗСУ. Однак, такий крок може призвести резервну систему до суцільного хаосу (якщо не буде проведено комплексну реформу). У країнах НАТО відповідальність Практичні рекомендації щодо реформування Національної гвардії України 40 Національна гвардія України: шляхи розвитку за сили резерву покладено на начальників (командувачів) служб. Вони зобов'язані сформулювати, навчити, озброїти і доставити контингент до Об'єднаного Оперативного Командування і надавати йому підтримку під час проведення операцій. Тоді яким буде завдання НГУ – мати власну систему формування резерву? Третій варіант: реформувати НГУ за прикладом жандармерії, яка на достатньому рівні буде здатна виконувати всі завдання на території між лінією фронту ЗСУ та містами. Така НГУ робитиме менший внесок до бойових дій, але ефективно сприятиме збереженню стабільності, обороні ліній зв'язку і транспорту, а також вестиме боротьбу проти заколотів. З цієї позиції, після завершення військового конфлікту НГУ як організація зможе безперешкодно «вижити». Однак, таке рішення є виправданим лише у тому випадку, якщо НГУ входить до системи Міністерства внутрішніх справ. Організаційна структура сектору оборони. Поділ обов'язків між організаціями сектору оборони – це наріжний камінь реформи сектору оборони

З М І С Т

Багнюк Д.В., Халеп В.В. ОСОБЛИВОСТІ БОЮ У ГІРСЬКО-ЛІСОВІЙ МІСЦЕВОСТІ.....	4
Башкатов Є.Г., Федяй О.А. БОРОТЬБА З БЕЗПЛОТНИМИ ЛІТАЮЧИМИ АПАРАТАМИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ.....	6
Власюк В.В., Кириллов Д.В. РЕКОМЕНДАЦІЇ КОМАНДИРУ ВІДДІЛЕННЯ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ОЗБРОЄННЯ ПІДРОЗДІЛУ В ОБОРОНІ.....	7
Гавриленко Д.М., Ковальов І.В. ТАКТИЧНІ ПРИЙОМИ ТА ПОРЯДОК ДІЇ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПРИПИНЕННЯ МАСОВИХ ЗАВОРУШЕНЬ.....	9
Golubok M., Litvin S. CURRENT ISSUES OF ARMY REFORMING TO NATO STANDARDS.....	10
Жалко В.О., Колюшева О.С. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	11
Жумабоев Р.М., Белашов Ю.О. ОСОБЛИВОСТІ БОЙОВОЇ СЛУЖБИ З КОНВОЮВАННЯ.....	12
Карпенко С.І., Нагорний Д.С. ДІЇ РОЗВІДУВАЛЬНОГО ОРГАНУ, ЩОДО ПОРЯДКУ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРАСАДНИХ МАНЕВРІВ.....	13
Ковальчук Є.В. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ РОЗВІДКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ В ЄДИНІЙ СИСТЕМІ ВИДОВОЇ РОЗВІДКИ З ВІДПОВІДНОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ, З ОТРИМАННЯМ І ОБРОБКОЮ ІНФОРМАЦІЇ В РЕЖИМІ ЧАСУ НАБЛИЖЕНОГО ДО РЕАЛЬНОГО.....	14
Кривка І.В., Душкін В.Д. ОПТИМІЗАЦІЯ СХЕМИ РУХУ ПАТРУЛЯ МАТЕМАТИЧНИМИ МЕТОДАМИ.....	15
Лисенко О.В., Громадський С.О. МЕТОДИ ЗБОРУ АУДІОІНФОРМАЦІЇ (ПІДСЛУХОВУВАННЯ) ОКРЕМИМ РОЗВІДНИКОМ – ДЖЕРЕЛО.....	16
Лисенко О.В., Кушнирук В.І. ВИМОГИ ДО ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ ОКРЕМОГО РОЗВІДНИКА РОЗВІДУВАЛЬНОГО ОРГАНУ СПЕЦІАЛЬНОЇ РОЗВІДКИ.....	18
Лиходій О.В., Фролова О.С. ВИМОГИ ДО ТАКТИЧНИХ РОЗРАХУНКІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИКОНАННЯ.....	20
Лейко А.Ю., Романюк В.А. РОЗРОБКА ЕЛЕКТРОННОЇ МОДЕЛІ ПІДГОТОВКИ ЧАСТИНИ ДО ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОГО НАВЧАННЯ	23
Мангул С.А. НЕТРАДИЦІЙНІ СПОСОБИ ЗАСТОСУВАННЯ АРТИЛЕРІЙСЬКИХ ПІДРОЗДІЛІВ	25
Молчанов А.А., Савін А.А. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕДОТОРКАНОСТІ ДИПЛОМАТИЧНИХ ПРЕДСТАВНИЦТВ, КОНСУЛЬСЬКИХ УСТАНОВ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ, ПРЕДСТАВНИЦТВ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ ВІЙСЬКОВИМИ ЧАСТИНАМИ І ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	26

З М І С Т

Наумов Є.А., Троцький Р.С. КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ НА ПЕРІОД ДО 2020 РОКУ.....	27
Нестеренко О.О., Привалов В.С., Стрюков А.О. ОБГРУНТУВАННЯ МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ ТА ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ ДЛЯ РОЗРАХУНКІВ МАРШУ (ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПІДРОЗДІЛУ).....	29
Онопрієнко О.С., Загуменний В.В. ВИЗНАЧЕННЯ НЕОБХІДНОЇ ЧИСЕЛЬНОСТІ ОСОБОВОГО СКЛАДУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ З ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРУ ПРИ РУЙНУВАННІ ГІДРОЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ.....	31
Олещенко А.І., Лехошерст Д.В., Семенець М.І. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІСНУЮЧИХ СИСТЕМ КООРДИНАТ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В УКРАЇНІ.....	33
Очеретяний Д.В., Андрусенко С.І. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	35
Пашуба А.С., Четв'яоркін А.В. ОРГАНІЗАЦІЯ НАСТУПУ З ФОРСУВАННЯМ ВОДНОЇ ПЕРЕШКОДИ.....	36
Пашнюк-Пашнев Є.С., Пташка С.Д. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛАДНЕННЯ БЛОКПОСТА І ОРГАНІЗАЦІЯ СЛУЖБИ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	37
Пащенко В.В., Пушкар О.В. КУЛЕМЕТНА ДВОХАМБРАЗУРНА МЕТАЛЕВА СПОРУДА З БЕТОННОЮ СЕКЦІЙНОЮ ОСНОВОЮ.....	40
Полуденний К.О. МЕТОДИКА РОБОТИ НАЧАЛЬНИКА РОЗВІДКИ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ В ХОДІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОПЕРАЦІЇ.....	41
Приліпа В.І., Стародубцев С.О. МЕТОДИКА ПРИЙМАННЯ ОЗБРОЄННЯ ТА БОЄПРИПАСІВ КОМАНДИРОМ РОТИ ПІД ЧАС ПРИЙОМУ–ЗДАЧІ СПРАВ ТА ПОСАДИ У ПІДРОЗДІЛІ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	42
Радіонов Г.О., Шуляк Д.О. СПОСОБИ УТОЧНЕННЯ ЗОБРАЖЕННЯ МІСЦЕВОСТІ НА ТОПОГРАФІЧНИХ КАРТАХ.....	43
Рижонюк Є.М., Павленко С.О. АНАЛІЗ ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	45
Старух О.С., Четв'яоркін А.В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПІДРОЗДІЛІВ В УМОВАХ МІННОЇ ВІЙНИ.....	46
Степаненко В.В., Чумак В.В. ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ СЛУЖБИ З ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ.....	48
Стецюк В.В., Косюк В.П. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	50

*Підсумкова науково-практична конференція курсантів, слухачів і студентів.
22 березня 2018 р., м. Харків*

З М І С Т

Терещенко Е.О., Фалько С.А. ВІЙСЬКОВА МОДЕРНІЗАЦІЯ В СХІДНІЙ ЄПРОПІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ, БАЛКАНСЬКИЙ ДОСВІД.....	51
Ткачук Д.Ю., Євсєєв В.О. УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАХИСТУ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ.....	52
Целіков І.В. МЕТОДИКА РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНОВОЇ ТАБЛИЦІ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНОМ УПРАВЛІННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ В ХОДІ ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОПЕРАЦІЇ ЗІ ЗНЕШКОДЖЕННЯ НЗФ В НАСЕЛЕНОМУ ПУНКТІ.....	53
Швиденко Т.В., Петік А.В. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ В ПРОВЕДЕННІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОПЕРАЦІЇ В ЛІКВІДАЦІЇ АКЦІЙ МАСОВОЇ НЕПОКОРИ В УСТАНОВАХ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ.....	54
Шендера А.А., Колюшева О.С. НЕОБХІДНІСТЬ ВИВАЖЕНОСТІ ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО АПАРАТУ ПРИ ПРОВЕДЕННІ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ.....	55
Шитюк Р.В., Кулешов О.П. ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ В ПЛАНОВІЙ ЗАЛІЗНИЧНІЙ ВАРТІ НА ШЛЯХУ СЛІДУВАННЯ.....	57
Януль Д.І., Троцький Р.С. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	59

**ПІДСУМКОВА НАУКОВО ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
КУРСАНТІВ, СЛУХАЧІВ І СТУДЕНТІВ**

Секція 1

“Військові науки”

Збірник тез доповідей

Відповідальний за випуск: *І.Є. Морозов*

Комп'ютерне складання і верстання: *С.О. Воробйов;*
О.В. Ніконенко;
С.А. Малишкін

Формат 60x84¹/₁₆. Ум. друк. арк. 3,14.
Тираж 50 прим. Зам. № 145

Видавець і виготовлювач Національної академії Національної гвардії України
майдан Захисників України, 3, м. Харків-1, 61001.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4794 від 24.11.2014 р.